

Pomoc obětem stalkingu

Jaroslav Věrný

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Jaroslav VĚRNÝ
Osobní číslo: H08235
Studijní program: B 7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika

Téma práce: Pomoc obětem stalkingu

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury
Příprava metodiky výzkumu, výběr a charakteristika výzkumného souboru
Realizace výzkumu
Zpracování a vyhodnocení výsledků výzkumu
Prezentace výsledků
Přijetí odpovídajících závěrů

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MAŇÁK, J., ŠVEC, V. Cesty pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2004. IBSN 80-7315-078-6.

ČÍRTKOVSKÁ, L. Moderní psychologie pro právníky. Praha: Grada, 2008. IBSN 978-80-247-2207-8.

ČÍRTKOVSKÁ, L., VITOUŠKOVÁ, P. a kol. Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů. Praha: Grada, 2007. IBSN 978-80-247-2014-2.

NOVOTNÝ, F. a kol. Trestní zákoník 2010. Praha: Eurounion Praha, 2010. IBSN 978-80-7317-084-4

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Michaela Jurtíková
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

25. ledna 2011

Termín odevzdání bakalářské práce:

6. května 2011

Ve Zlíně dne 25. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 30. 9. 2011

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá v České republice poměrně novým sociálním fenoménem stalking. Obsahem práce je historie fenoménu, původ pojmenování, jeho obsah a popis. Práce dále obsahuje popis pachatele a několik typů členění pachatelů dle motivu, informace o obětech pronásledování, možnostech obrany a pomoci. Práce také obsahuje právní rámec stalkingu v minulosti a v současnosti. V neposlední řadě se práce zabývá organizacemi a institucemi zabývajícími se stalkingem.

Klíčová slova: stalking, pronásledování, stalker, oběť stalkingu, právní úprava, kvalitativní výzkum

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with quite a new social phenomenon in the Czech Republic called stalking. The content of the thesis is the history of this phenomenon, the origin of its name and its description. It also contains description of the offender and several types of offender's classification according to the information motive about the victims of stalking, the possibilities of defence and help. Next, this thesis contains legal framework of stalking in the past and nowadays, and it also mentions organizations and institutions dealing with stalking.

Keywords: stalking, persecution, stalker, victim of stalking, legislation, qualitative research

Děkuji své vedoucí práce Mgr. Michaele Jurtíkové za trpělivé vedení a podnětné připomínky k mé bakalářské práci. Dále bych chtěl poděkovat všem respondentům, kteří se se mnou podělili o svůj životní příběh.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 STALKING	12
1.1 VYMEZENÍ POJMU	12
1.2 HISTORIE STALKINGU	12
1.3 ZÁKLADNÍ PROJEVY STALKINGU	13
1.3.1 Základní projevy stalkingu	13
1.4 DŮSLEDKY STALKINGU	16
1.4.1 Dopad na psychiku oběti	16
1.4.2 Dopad na sociální vztahy oběti	16
1.4.3 Ekonomické důsledky	17
2 ÚČASTNÍCI STALKINGU	19
2.1 ÚVOD	19
2.2 STALKER	19
2.2.1 Bývalý partner (odmítnutý pronásledovatel)	20
2.2.2 Uctívač (hledač intimity).....	21
2.2.3 Neobratný nápadník (nekompetentní nápadník)	21
2.2.4 Ublížený pronásledovatel (zlostný pronásledovatel).....	21
2.2.5 Sexuální útočník (predátorský pronásledovatel)	22
2.2.6 Poblouzněný milovník.....	22
2.2.7 Kyberstalker	22
2.2.8 Pronásledování skupinou	23
2.2.9 Posouzení nebezpečnosti stalkingu	23
2.3 OBĚŤ	24
2.4 OKOLÍ.....	24
2.5 FALEŠNÉ OBĚTI STALKINGU	25
3 PRÁVNÍ HLEDISKO STALKINGU	26
3.1 TRESTNĚ-PRÁVNÍ HLEDISKO	26
3.1.1 Minulost	27
3.1.2 Současnost.....	27
4 POMOC OBĚTEM STALKINGU	32
4.1 VIKTIMOLOGIE	32
4.2 VLASTNÍ OBRANA.....	33
4.2.1 Rozhovor s pronásledovatelem	34
4.2.2 Přerušování všech kontaktů.....	34
4.2.3 Změna stereotypů	34
4.2.4 Vyhledávání informací	35
4.2.5 Shromažďování důkazů.....	35
4.2.6 Prostředky osobní ochrany	35

4.3	POMOC RODINY A PŘÁTEL	35
4.4	POMOC POLICIE	36
4.5	POMOC DALŠÍCH INSTITUCÍ.....	38
4.6	POMOC PSYCHOLOGA	39
4.7	AZYLOVÉ DOMY	39
4.8	SOUD.....	40
II	PRAKTICKÁ ČÁST	41
5	PŘÍPRAVA A PRŮBĚH VÝZKUMU.....	42
5.1	CÍL VÝZKUMU	42
5.2	VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	43
5.3	VÝZKUMNÝ SOUBOR	43
5.4	VÝZKUMNÉ METODY A TECHNIKY	44
5.4.1	Typ výzkumu - kvalitativní výzkum	44
5.4.2	Výzkumná metoda a sběr dat - interview	44
5.4.3	Transkripce interview.....	44
5.4.4	Postup při zpracování dat	44
5.4.4.1	Zpracování dat	45
5.5	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	58
5.6	DOPORUČENÍ OBĚTÍ.....	59
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	SEZNAM TABULEK.....	64
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Naše společnost je sužována mnoha patologickými jevy. Ruku v ruce s vývojem společnosti se i patologické jevy vyvíjejí, objevují se nové a některé zanikají. V době nedávno minulé se v Českých zemích „objevil“ a byl pojmenován jeden takovýto patologický jev, který rozpoutal horlivou diskuzi laické i odborné veřejnosti. O fenoménu zvaném „stalking“ se v České republice začalo hovořit teprve před několika lety, i když tento jev se v naší i zahraniční společnosti vyskytoval mnohem dříve a troufnu si usuzovat, že v různých formách již od pradávna. Teprve před několika desítkami let si odborníci a potažmo i veřejnost v zahraničí začali uvědomovat nebezpečnost tohoto fenoménu pro společnost. Česká společnost se o nebezpečí začala stalkingu dovědět teprve před několika málo lety po zveřejnění několika tragických případů v médiích. Po počátečním rozboření hladiny se postupně o tomto problému téměř přestalo mluvit, i když se může bezprostředně dotknout každého z nás.

Protože se problém stalkingu nikam neztratil a s rozvojem techniky a především telekomunikačních prostředků si mezi námi upevňuje svou pozici a nabývá na objemu, velmi často se sekávám s tím, že veřejnost neví co vlastně stalking je, podceňuje jeho nebezpečí a neví jak se mu bránit. Protože se jako příslušník Policie ČR se s projevy stalkingu poměrně často setkávám, pokusím se ve své práci představit tento fenomén, se zaměřením na pomoc oběti. Práce pak může sloužit jako návod jak se stalkingu bránit.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 STALKING

Kapitola první se zabývá stalkingem v obecné rovině se zaměřením na vymezení samotného pojmu „stalking“, na stalking z hlediska historického, jeho projevy a konec kapitoly uzavírá popis důsledků pronásledování na oběť.

1.1 Vymezení pojmu

Čírtková (2007) uvádí, že označení „stalking“ je původem z angličtiny a užíval se převážně v řeči lovců. Původní význam byl chápán jako stopování lovené zvěře až k jejímu uštvení a následnému ulovení. V druhé polovině 20. století se tento termín začíná užívat v souvislosti, mluvíme-li o pronásledování člověka člověkem. V 90. letech má pojem stalking pevné místo ve forenzní psychologii a kriminologii, kde jeho význam je definován jako: „*úmyslné, zlovolné pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu života a ohrožuje její bezpečnost*“ (Čírtková, 2007, s. 115), nebo také „*opakované, dlouhodobé systematické a stupňované obtěžování, které může mít řadu různých forem a různou intenzitu*“ (Kopecký, 2010, s. 3). Stalkin je forma jakéhosi fyzického a psychického teroru a specifická forma vztahového násilí. Následkem pronásledování je závažné narušení soukromí, osobní svobody a lidské důstojnosti, poškození tělesného a duševního zdraví či samotného života oběti. Stalking je specifická forma patologického jednání a v mnoha ohledech se od jiných jevů liší, např. není možné přesně určit počátek pronásledování. Další a zásadní odlišností je, že se jedná o dlouhodobý jev skládající se z mnoha menších skutků, což má zásadní (negativní) význam na oběť. (Čírtková, 2008)

1.2 Historie stalkingu

Historie moderního stalkingu nebo počátek, kdy už se může říct, že se vědci začínají zabývat pronásledováním se datuje do 18. století, ve kterém se psychiatr Pinel zabýval erotomanií. Pinel erotomanií charakterizoval jako patologickou vazbu na jinou osobu. Problémem se zabývali i další psychiatři. Teprve ve 20. století psychiatr de Clérambault upozornil na fakt, že motivem pronásledování nemusí být pouze láska, sex či erotika, ale spíše pýcha, narušený kontakt s realitou nebo pocit vlastní mimořádnosti. V 80. letech 20. století se do psychiatrie zavádí pojem „stalking“, který ve své podstatě zahrnuje širší škálu jevů majících spojitost se systematickým slíděním a násilím. Poté se začali spíše hledat motivy stal-

kerova chování a ochrana oběti. (Čírtková, 2007) Stalking se stává pojmem užívaným nejen v psychiatrii, ale stává se součástí dalších odvětví jako např. psychologie, forenzní psychologie, kriminologie, viktimologie ale i práva. Stalking se stává zkoumaným jevem z mnoha pohledů. V 90 letech 20 století USA a poté řada dalších zemí západní evropy stává stalking mimo zákon a schvalují tzv. antistalkingové zákony. Česká republika se připojila od ledna 2010, kdy v novém trestním zákoníku je uvedena i skutková podstata pronásledování. (Čírtková, 2008)

1.3 Základní projevy stalkingu

Před vymezením projevů typických pro pronásledování je potřeba vymežit stádia, kterými stalking prochází a od kterých je možno odvodit i jeho základní projevy. Typický vývoj pronásledování charakterizoval psycholog De Clérambalt v následujícím třífázovém modelu: (Čírtková, 2008)

1. **stádium pýchy:** erotoman je pln nadějných očekávání a vykazuje typu namlouvání a dvoření;
2. **stádium zklamání:** objevují se obavy, erotoman se cítí zrazen, oběť pronásleduje výčitkami a falešným obviňováním;
3. **stádium hněvu:** erotoman formuluje majetnické požadavky, signalizuje jejich prosazení cestou agrese, může vydírat či vyhrožovat pomstou (Čírtková, 2008, s 54)

1.3.1 Základní projevy stalkingu

1. Opakované dlouhodobé pokusy kontaktovat oběť

Protože je stalker určitým způsobem fixován k oběti, snaží se po delší dobu oběť jakýmkoliv způsobem kontaktovat. Dříve se stalker snažil o osobní kontakt, případně zasíláním dopisů. S rozvojem multimédií a telekomunikační techniky stalkeři často tuto techniku využívají a oběť kontaktují pomocí telefonátů, SMS zpráv, e-mailů či prostřednictvím internetových sociálních sítí. Kontakt se stalkerem nebo jeho zprávy mohou být zpočátku příjemné, úsměvné, snažící se o odpověď, ale i s hanlivým obsahem, urážející nebo výhrušné. Za účelem dosažení svého cíle se stalker snaží v oběti vzbudit náklonnost, především hrou na city oběti a využívá k tomu různé strategie např. vydírání, vyhrožování oběti

nebo jejím blízkým, vyvoláním pocitu viny apod. Velmi nepříjemné jsou kontakty formou umístování vzkazů např. na pracovní stůl, za stěrače vozidla nebo telefonický kontakt, kde stalker v telefonu mlčí. (Čírtková, 2008)

2. Demonstrace moci a síly stalkera

Pokud se stalkerovi nedaří v oběti vzbudit náklonnost, změní svou strategii a demonstruje oběti svou moc a sílu. Užívá při tom přímé či nepřímé výhrůžky, oběť fyzicky pronásleduje, zdržuje se v blízkosti místa bydliště oběti, čeká na oběť v místech, která oběť navštěvuje, napadá oběť i její osoby blízké, poškozují majetek oběti. Cílem je vzbudit v oběti strach a obavy za účelem jejího ovládnutí. (Čírtková, 2008)

3. Uskutečňování výhrůžek

Se selháváním stalkerovi strategie výhrůžek se teror vůči oběti stupňuje. Výhrůžky pak mění v realitu a přitvrzuje tak ve svém plánu vzbudit v oběti strach. Pronásledování se stává každodenní realitou, fyzické útoky jsou důraznější a dochází k poškozování majetku např. vytloukání oken, poškozování vozidla apod. Dochází k přímým fyzickým útokům, v horším případě i se zbraní. Poměrně často stalker ke svým útokům užívá automobil, kterým najíždí na svou oběť i její blízké, čímž vážným způsobem ohrožuje její zdraví i život. (Čírtková, 2008)

4. Stalker se vydává za oběť

Stalker pro svůj účel využívá různé strategie. Pokud stalkerovi techniky nevychází a hrozí jeho odhalení, zaujímá roly oběti. Snaží se své okolí, okolí oběti, policii i další instituce přesvědčit, že obětí je vlastně on sám. Původní oběť se mu mstí a demonstruje, co všechno pro tuto osobu udělal. Snaží se obrátit veřejné mínění na svou stranu. Manipulace s okolím vydávání se za oběť patří mezi jednu z technik, jak od třetích osob získat informace o své oběti, kdy v rámci pomoci domnělé oběti stalkerovi předávají informace o jeho oběti. (Čírtková, 2008)

5. Poškození reputace oběti

Se snahou obrátit veřejné mínění na svou stranu dochází ze strany stalkera k očerňování oběti a poškození jejího dobrého jména. K tomuto v současné době dochází především prostřednictvím založených webových stránek s nepravdivými údaji, rozesíláním nepravdivých e-mailů a SMS zpráv, rozvěšování pomlouvačných letáčků, podávání inzerátů jménem oběti nebo zveřejnění tel čísla oběti (většinou s nabídkou sexuálních služeb nebo prodeje bytu nebo domu), ale i osobně v místě bydliště či pracoviště za účelem snížit důvěryhodnost oběti. (Čírtková, 2008)

Tabulka 1 *Chování stalkera podle výzkumu Vosse z roku 2004 (Čírtková, 2008)*

Chování stalkera	Četnost výskytu v %
telefonování oběti	85 %
pobyt v blízkosti oběti	68 %
pokusy o kontakt přes třetí osobu	65 %
vyptávání se na oběť v jejím prostředí	55 %
pobyt před obydlím oběti	54 %
zasílání dopisů oběti	50 %
zasílání SMS	47 %
sledování oběti	44 %
zasílání dárků	43 %
beze slova postávání v blízkosti oběti	39 %
zanechávání vzkazů	35 %
zasílání e-mailů	35 %
pronásledování autem	35 %
poškození majetku	26 %
vniknutí do obydlí oběti	18 %
zasílání šokujících předmětů	13 %
objednávání zboží jménem oběti	10 %

1.4 Důsledky stalkingu

Stalking mívá pro oběť závažné dopad. Důsledky pronásledování se mohou projevit v několika oblastech. V odborných kruzích se především hovoří o způsobení závažných psychických následků. Stalking však velmi výrazně zasahuje do oblasti sociální a někdy i do oblasti ekonomické.

1.4.1 Dopad na psychiku oběti

Dlouhodobé pronásledování a s ním spojený neustávající nátlak a strach zanechávají na psychice oběti závažné následky. Závažnost následků je v přímé souvislosti se závažností pronásledování. Mezi rozhodující faktory závažnosti patří především délka a způsob projevů stalkera. V psychice oběti se postupně rozvíjí příznaky traumatizace, které vyúsťují v různé somatické a psychické poruchy, jako např. poruchy spánku, poruchy koncentrace, neustávajícím strachem, depresi, úzkostmi, posttraumatickou stresovou poruchou nebo celkovou emoční labilitou. Podle J. Hoffmanna plná jedna třetina obětí stalkingu má suicidalní myšlenky, které v některých případech vedou až k dokonání sebevraždy. Změna psychického stavu oběti je následkem opakované viktimizace po opakovaných útocích stalkera. Oběť se nestačí vypořádat s prvním traumatem a přichází druhé, třetí, další a další trauma. Opakující se traumata přináší oběti silný stres, který má za následek výše popsané psychické poruchy. (Čírtková, 2008)

1.4.2 Dopad na sociální vztahy oběti

Stejně jako u psychických následků má dlouhodobé pronásledování závažné následky na sociální dovednosti oběti. Následkem neustálého pocitu strachu jsou oběti nuceny měnit své životní návyky, bojí se opustit své obydlí a snaží se od okolního světa izolovat. Mnoho obětí je v důsledku stalkerova manipulace s okolím oběti, nebo z vlastního strachu docházet do zaměstnání, nuceno zaměstnání změnit. Také ze snahy obnovit pocit bezpečí, některé oběti opouští své bydliště a stěhuje se co nejdál z dosahu pronásledovatele do zcela cizího prostředí. Zároveň ztrácí důvěru v osoby ve svém okolí, má z nich strach a tím ztrácí sociální vazby se svým okolím. Se ztrátou zaměstnání může také ztratit i sociální statut ve

společnosti. Zkráceně se dá říct, že stalking závažným způsobem narušuje možnosti oběti svobodně volit, jaký způsob života povedou. (Čírtková, 2008)

1.4.3 Ekonomické důsledky

I když se to nezdá, stalking má pro oběť i ekonomické důsledky. Stalkeři při svých zastrašovacích praktikách poškozují nebo zcela ničí věci a majetek oběti. Oběť pak musí vynakládat nemalé finanční prostředky na jejich opravu a znovupořízení. Finanční prostředky musí oběť vynakládat také na léčebné výlohy jak fyzických zranění tak i na způsobenou psychickou újmu, které také nemusí být nejmenší. Další finanční prostředky musí oběť vynaložit na svou ochranu, při investici do lepšího zabezpečení svého obydlí, náklady na přestěhování nebo na nákup legálních prostředků své ochrany (např. pepřové spreje, alarmy apod.). V neposlední řadě oběť ztrácí finanční prostředky, jestliže ze strachu omezí svou pracovní činnost nebo ztratí svou práci zcela. Vynaložené prostředky na odstranění škod způsobených pronásledováním mohou jít do tisíců Kč. Vynaložené prostředky pak chybí v rodinném rozpočtu, kde mohli být využity mnohem efektivněji. (Čírtková, 2008)

Tabulka 2 *Důsledky stalkingu na oběť (Čírtková, 2007)*

Důsledky stalkingu na oběť	Četnost výskytu v %
žádné důsledky	0 - 2 %
panika	11 - 30 %
bolesti hlavy	14 - 35 %
žaludeční potíže	34 - 43 %
deprese	28 - 48 %
vztek, agrese, podrážděnost	30 - 66 %
nedůvěra vůči ostatním	38 - 66 %
poruchy spánku, noční můry	41 - 67 %
nervozita, lekavost	0 - 70 %
strach	43 - 71 %
pocit vnitřního neklidu	54 - 81 %
pracovní neschopnost	17 - 23 %

Buskotte (2008) uvádí, že důsledky stalkingu nedopadají jen na bedra oběti, ale mají vliv i na blízké osoby oběti, zejména na rodinné příslušníky, na které může stalking působit v podstatě stejně, jako na oběť samotnou. V důsledku očerňování, pomlouvání a poškozování dobrého jména oběti utrpí především vztahy uvnitř rodiny ale i vztahy mezi obětí a jejími blízkými nebo pracovní vztahy.

2 ÚČASTNÍCI STALKINGU

Kapitola druhá je zaměřena na účastníky stalkingu. V jednotlivých částech druhé kapitoly jsou popsáni konkrétní účastníci stalkingu, jejich charakteristika a jejich role, kterou při pronásledování sehrávají.

2.1 Úvod

Každé dění mezi lidmi je charakteristické tím, že má své aktéry. Stejně tak je to i při stalkingu. Hlavními účastníky stalkingu je pronásledovatel (stalker) a pronásledovaná osoba (oběť). Dalšími účastníky stalkingu se často stávají i rodinní příslušníci a přátelé oběti. V globále lze za účastníky stalkingu považovat nejen osoby přímo zúčastněné, ale i ty, které se nepřímo podílí na řešení problému, tedy i organizace a instituce pomáhající oběti.

Téměř vždy je mezi stalkerem a obětí určitý vztah. Většina stalkerů a jejich obětí si jsou z dřívějšíka známi a mají mezi sebou určité vazby. Vztah mezi stalkerem a obětí, kteří se znají je reálný a podnět k pronásledování vzniká jako reakce na jednostranné ukončení tohoto vztahu. Pokud oběť stalkera nezná, vztah mezi stalkerem a obětí je nereálný, více méně iluzorní, kdy stalker si představuje nebo je přesvědčen, že s obětí má nějaký vztah anebo si takovýto vztah přeje a touží po něm. V takovémto případě je pronásledování reakcí na ukončený vztah, ale naopak akcí, která má určitý vztah iniciovat. (Čírtková, 2008)

2.2 Stalker

Jak již bylo výše uvedeno, stalker je osoba, která svou nechtěnou a nevyžádanou pozorností obtěžuje jinou osobu a tímto ji snižuje kvalitu života, doslova tuto osobu pronásleduje. Není jednoznačně dáno, jaká osoba se stává stalkerem. Stalkerem může být v podstatě jakákoliv osoba a v mnoha případech ani jeho nejbližší okolí vůbec nepozná, že se jedná o pronásledovatele. Takováto osoba se může chovat naprosto normálně, nenápadně a svému okolí se navenek může jevit jako společensky normální člověk. Pokud se jedná o neznámého pronásledovatele, bývá mnohdy obtížné jeho identitu odhalit. Stalkerem bývají muži i ženy a mohou jím být i děti. (Kopecký, 2010)

Chceme-li hovořit o typologii stalkerů, tyto lze rozdělit podle několika hledisek např.:

- a) podle známosti stalkera: známý – neznámý

b) podle pohlaví: muž – žena

c) podle způsobu pronásledování: osobní – formou dopisů a zpráv – kyberstalking

a našli by se i jiné způsoby členění stalkerů.

Nejčastější dělení stalkerů podle odborné literatury, je podle stalkerových motivů k jeho jednání takto:

- bývalý partner (odmítnutý pronásledovatel)
- uctívač (hledáč intimity)
- neobratný nápadník (nekompetentní nápadník)
- ublížený pronásledovatel (zlostný pronásledovatel)
- sexuální útočník (predátorský pronásledovatel)
- poblouzněný milovník – neuvádí se v žádné literatuře, uvádí např. (Kopecký, 2010)
- kyberstalker – objevuje se v novější literatuře s rozvojem telekomunikačních a multimediálních technologií, např. (Kopecký, 2010)

2.2.1 Bývalý partner (odmítnutý pronásledovatel)

Podle Kopeckého (2010) se jedná o osobu, která z nějakého důvodu nechce nebo nemůže přijmout fakt, že jeho předchozí vztah byl ukončen. V tomto případě se nemusí jednat pouze o partnerský či intimní vztah, ale může se jednat o vztah pracovní mezi zaměstnanci, obchodní mezi obchodními partnery, terapeutický mezi pacientem a lékařem nebo jiným terapeutem či mezi žákem a učitelem. Takovýto ex-partner se snaží obnovit (slepit) zkrachovalý vztah, protože se cítí být opuštěný, má pocit ztráty a zažívá pocity frustrace a smutku. Čírtková (2008) dále uvádí, v případě, že se ex-partner cítí být ublížený, pokořený nebo jako oběť rozchodu, zažívá pocity nespravedlnosti a hněvu. V takovémto případě se ex-partner spíše snaží bývalému partnerovi za rozchod mstít a snaží se bývalému partnerovi jakýmkoliv způsobem ublížit, především zastrašováním, vyhrožováním, demonstrováním síly apod. Může se však také jednat o prolínání obou, kdy takovýto ex-partner zažívá různé pocity, jak hněvu, tak i pocity smutku a opuštění. Projevy takovéto osoby jsou jako na houpačce, kde se neustále střídají projevy přízně za účelem slepení vztahu a projevy demonstrace síly za účelem ublížení.

2.2.2 Uctívač (hledáč intimity)

Kopecký (2010) uvádí, že tento typ stalkera touží po vztahu s osobou, která jej zaujala, touží po intimním, nejlépe sexuálním vztahu a předpokládá, že jeho city budou uctívanou osobou akceptovány a následně opětovány. Investuje mnoho prostředků k projevům náklonnosti, zasílá uctívané osobě dárky, dopisy a různým způsobem ji kontaktuje. Myslí si, že za vynaložené prostředky je mu uctívaná osoba zavázána a opětování citů mu dluží. Jakákoliv reakce uctívané osoby utvrzují stalkera povzbuzuje v jeho činnosti. Podle Čírtkové (2008) Tento typ stalkera se obecně nepovažuje za nebezpečného, ale v případě, že uctívaná osoba naváže vztah s jinou osobou, stalkerovo chování se na základě žárlivosti může změnit v hněv. Projevy náklonnosti se mohou změnit v projevy násilí vůči uctívané osobě i vůči jejímu partnerovi. Mezi uctívače většinou patří pronásledovatelé celebrit nebo mediálně známých osobností.

2.2.3 Neobratný nápadník (nekompetentní nápadník)

Kopecký (2010) uvádí, že do kategorie neobratných nápadníků spadají především sociálně neobratní útočníci s malou schopností seznámit se. Čírtková (2008) ve své publikaci uvádí, že v některé literatuře se tento typ rozděluje na dvě podskupiny, a to: na méně nebezpečné a se zvýšenou nebezpečností. Neobratní nápadníci přes touhu mít intimní vztah, nedokážou vztah navázat pro své slabé komunikativní a sociální schopnosti, jsou málo empatictí a trpí představou, že jsou pro své okolí nepřitažlivý. Praktiky neobratného nápadníka nebývají násilné, snaží se především o fyzický kontakt se svou obětí (doteky, držení za ruku, polibky). Nejsou příliš vytrvalí a po intervenci zvenčí, především policie nebo jiných úřadů, od svého počínání většinou. U neobratného nápadníka se zvýšenou nebezpečností nelze počítat s určitým předvídaním jeho chování, takovýto pronásledovatel je nevypočitatelný a většinou s dřívější násilnickou minulostí.

2.2.4 Ublížený pronásledovatel (zlostný pronásledovatel)

Do této kategorie patří pronásledovatelé, kteří se cítí být zranění, ublížení a chtějí se pomstít za újmu, kterou mu oběť měla způsobit. Stalkerovo chování se omezuje na slovní útoky, vyhrožování, zastrašování, podávání žalob, trestních oznámení nebo stížností, poškozují majetek oběti a mstí se na jejich domácích mazlíčcích. Obtěžování a moc nad obětí jim přináší uspokojení a ve svém jednání jsou velmi vytrvalí. (Kopecký, 2010)

2.2.5 Sexuální útočník (predátorský pronásledovatel)

Kopecký (2010) za sexuální útočníky řadí především osoby se sexuální deviací, s podprůměrnou inteligencí a slabými sociálními dovednostmi. Jejich praktiky jsou velmi úporné a vytrvalé, útočné, agresivní, zaměřené na dosažení sexuální uspokojení či ovládnutí oběti. Čírtková (2008) dále uvádí, že oběť je pro stalkera doslova loveným objektem. Běžnými praktikami je vyhrožování, fyzické napadání, poškozování majetku, zabíjení nebo mrzačení domácích mazlíčků, vloupání do obydlí oběti apod. Jejich útoky se odehrávají převážně skrytě v soukromí, ale do jeho „hry“ často manipulací vtahuje rodinu a okolí oběti, ale i své okolí. Útoky potažmo samotný stalker je velmi nebezpečný. Protože se většinou jedná o inteligentní osobu, navenek pro své okolí se může jevit jako bezproblémový, oblíbený a sympatický člověk, do kterého by nikdo neřekl čeho je schopen. Tato image mu dává větší možnosti k manipulaci okolí svého nebo oběti.

2.2.6 Poblouzněný milovník

Do kategorie poblouzněných milovníků patří pronásledovatelé, kteří věří, že jejich oběť je do nich zamilovaná a veškeré chování oběti si vysvětluje tak, aby podporovalo jejich iluzi. Zpravidla si vybírá oběti s vysokým společenským statutem. Na vnější intervenci, policie nebo jiných institucí zpravidla nereaguje. (Kopecký, 2010)

2.2.7 Kyberstalker

S rozvojem multimédií a telekomunikačních technologií se v poslední době hovoří také o kyberstalkerech. Takovýto pronásledovatelé ke svým účelům využívají především tyto technologie (internet, mobilní telefony), které mu poskytují velké možnosti, jak anonymně systematicky a dlouhodobě deptat svou oběť. Tyto telekomunikační technologie využívá k získávání informací o své oběti, k jejímu kontaktování nebo útokům vůči ní (např. vyhrožování, pomlouvání, pošpinění dobrého jména apod.) anebo poškozování počítače oběti (např. zavirováním, slíděním v počítači nebo zcizováním dat aj.). Typičtí kyberstalkeři svou oběť osobně nekontaktují. Na druhou stranu všechny výše popsané skupiny pronásledovatelů ke své činnosti využívají i multimédia a telekomunikace a dá se říct, že každý stalker je zároveň kyberstalker. (Kopecký, 2010)

2.2.8 Pronásledování skupinou

Čírtková (2008) ve své knize dále upozorňuje, že pronásledování není výhradně individuální záležitostí. Do pronásledování se může zapojit i více osob a poté jde o skupinové pronásledování, např. pouliční partou.

2.2.9 Posouzení nebezpečnosti stalkingu

Podle Čírtkové (2008) je pro účinný boj proti stalkingu, ale i pro adekvátní pomoc oběti a určení správné právní kvalifikace, je potřebné stanovit míru nebezpečnosti stalkerova chování. Zjištění míry nebezpečnosti stalkerova chování je důležité především pro oběť a instituce, které oběti poskytují pomoc, za účelem provedení vhodných opatření a postupů vůči stalkerovi. Jinak se bude oběť bránit proti málo nebezpečnému stalkerovi a jinak proti nebezpečnému stalkerovi. Stejně tak se zařídí instituce poskytující pomoc a budou proti nebezpečnému stalkerovi postupovat mnohem tvrději a důrazněji. Jedním z určujících hledisek je podle typologie stalkerů, jež je popsána výše. Druhým hlediskem jak hlediskem posouzení nebezpečnosti je podle následujících kritérií:

„eskalace (zda pronásledování má či bude mít stupňující tendenci)

doba či délka trvání pronásledování (zpravidla platí: čím delší průběh, tím horší prognóza)

znovuobnovení obtěžování (poté co pachatel své činy zdánlivě ukončil)

intenzivní (silné) psychické a sociální poškozování oběti“ (Čírtková, 2008, s 97)

Tabulka 3 Tabulka rizika (Čírtková 2008)

Domény rizika	Odmítnutý pronásledovatel	Hledač intimity	Nekompetentní nápadník	Zlostný pronásledovatel	Predátorský pronásledovatel
Napadení	vysoké	nízké	nízké	nízké	nízké
Vyhrožování	vysoké	moderované	vysoké	vysoké	nízké
Tvrdošijnost	moderované	vysoké	nízké	moderované	nízké
Psychické a sociální poškozování oběti	vysoké	moderované	nízké	vysoké	vysoké
Opakování vůči nové oběti	vysoké	nízké	vysoké	moderované	vysoké

Moderované riziko – je nutné přihlížet k aktuálním situačním faktorům. Riziko je zprostředkované dalšími okolnostmi.

Pro zjištění míry rizika stalkerova chování jsou také důležité informace o oběti, situačních faktorech nebo dynamice průběhu pronásledování. Univerzální pravidlo nebo návod, jak zjistit míru nebezpečnosti stalkingu neexistuje. Každý jev musí být zkoumán jednotlivě a ke každému konkrétnímu případu je nutno přistupovat individuálně. (Čírtková, 2008)

2.3 Oběť

Obětí stalkingu se může stát kdokoliv, bez rozdílu pohlaví, společenského postavení, vzhledu, kulturního zázemí, apod. Podle prezidentky Bílého kruhu bezpečí Markéty Vitouškové i podle jiných autorů se nejčastěji oběťmi stalkingu stávají svobodní lidé žijící bez partnera nebo lidé krátce po rozchodu, také osoby se klonem k submisi a pasivnímu podrobování se ve vztazích, kteří těžko říkají „ne“ a nedokážou bývalému partnerovi říci, že nemají zájem. Podle celosvětových výzkumů se přibližně 10 % populace stává oběťmi stalkingu. Převážná většina pronásledovaných osob jsou ženy, což činí kolem 87 % s celkového počtu pronásledovaných osob. Kromě obětí sledovaných ex-partnerem, lze oběti rozdělit podle vykonávaného zaměstnání, jehož vykonavatelé jsou nejčastěji ohroženy stalkingem. Mezi tato zaměstnání patří např. lékaři, psychiatři, terapeuti, vysokoškolští pedagogové, pracovníci pomáhajících profesí, soudci, policisté a samostatnou skupinou jsou celebrity jako např. umělci, politici nebo osoby veřejně známé. (Kopecký, 2010)

2.4 Okolí

Dalšími účastníky stalkingu jsou osoby blízké oběti, především rodinní příslušníci, kteří často sdílí útrapy, kterými si musí oběť projít. Velmi často jsou rodinní příslušníci přímo vtaženi do pronásledování a také se stávají dalšími cíli stalkera. Přátele oběti při pomoci se mohou stát účastníky či svědky dílčích útoků. Osoby v blízkém kontaktu s obětí nebo i stalkerem se také mohou stát nepřímými účastníky celého dění. Jedná se především o sousedy, spolupracovníky či obchodní partnery oběti, kteří se nepřímou účastí buď pomoci oběti, anebo díky mistrné manipulaci pomocníky stalkera, i když tato pomoc nemusí být vědomá. V širším smyslu však účastníky stalkingu mohou být i státní nebo nestátní instituce, které se řešením problému pronásledování zabývají. (Buskotte, 2008)

2.5 Falešné oběti stalkingu

Pokud hovoříme o účastnících stalkingu, nelze nezmínit osoby, které se označí za oběť stalkingu, i když oběťmi nejsou. Do současnosti není přesně zjištěno, jaké osobnosti se nepravdivě za oběť označují. Falešné oběti se rozdělují do dvou skupin: osoby, které vědí že klamou a osoby, které ztratily kontakt s realitou a nevědí, že klamou a jsou přesvědčeni, že jsou skutečnými oběťmi. V tomto případě se jedná o osoby duševně choré nebo o bývalé oběti stalkingu, u kterých vliv minulých událostí v kombinaci se současným prožitkem podobného charakteru spustí přesvědčení, že je opět sledována. Motivy falešných obětí, které vědí, že klamou, jsou různé: např. touha získat si pozornost, msta, zajištění si alibi, získání materiálních, finančních nebo jiných výhod apod. Některé falešné oběti se stávají oběťmi až po uveřejnění problému v médiích, kdy se ztotožňují se symptomy pravých obětí a jevy, které se kolem ní dějí, si vysvětluje právě jevy uveřejněnými v médiích. V praxi je možno tyto falešné oběti rozpoznat. Odhalení falešné oběti je důležité, aby se zbytečně nevykládal čas a prostředky na řešení problému, který ve skutečnosti neexistuje. Tento čas a prostředky pak chybí u řešení problémů skutečných obětí. (Čírtková, 2008)

3 PRÁVNÍ HLEDISKO STALKINGU

Chování, počínání nebo konání každého občana v České republice je nějakým způsobem regulováno a podléhá určitým normám, jak nezávazným (mravním), tak i závazným (zákonným). Co se týče trestně-právního hlediska, je zde spíše vymezeno počínání, které je zakázáno a které bude sankcionováno. Zjednodušeně platí známé: „co není zakázáno, to je dovoleno“. Zároveň by každý měl respektovat: „kde začíná právo (svoboda) druhého, tam končí právo mé“. Stalker svým chováním porušuje obě tato pravidla a dopouští se tak určitého protiprávního jednání, které je podle zákona postižitelné. V dalších kapitolách jsou uvedeny některé skutkové podstaty, kterých se stalker svým jednáním mohl dopustit v minulosti a kterých se může dopouštět i v současnosti.

Kromě samotného porušování zákona lze v pronásledování vidět i další důležitou skutečnost. Různými výzkumy a sledováním statistických výstupů bylo zjištěno, že pronásledování v jakékoliv podobě může předznamenávat závažné násilné trestné činy. Oznámení pronásledování by pro orgány činné v trestním řízení mělo být dostatečné varování pro zahájení činnosti vedoucí k ochraně oběti, protože u jedné třetiny všech případů stalkingu dochází k plnění výhrůžek a uskutečňování násilného jednání. V 76 % případů usmrcených žen svými bývalými partnery, se pachatel projevoval jako stalker. (Čírtková, 2008)

3.1 Trestně-právní hledisko

Po odstartování fenoménu stalking koncem 80 let minulého století se začalo mluvit i o tom, jak se bude toto nebezpečné jednání řešit, jak ochránit oběť a jak potrestat pachatele. Stávající trestní předpisy se jeví jako nedostačující, protože komplexně nepostihovali chování pachatele. Proto od začátku 90 let minulého století země západního světa v čele s USA začali přijímat antistalkingové zákony. V České republice se o stalkingu začalo mluvit zhruba od roku 2005, kdy pod tíhou několika událostí se stalking velmi medializoval a odborníci začali volat po zákonné úpravě a zavedení nového trestného činu, což se povedlo až od roku 2010, kdy vešel v platnost nový trestní zákoník, který pamatoval i na skutkovou podstatu nebezpečného pronásledování. (Čírtková, 2008)

3.1.1 Minulost v ČR

Protože do roku 2010 stalking nepostihovala žádná právní úprava a o stalkingu se spíše hovořilo pouze z psychologického hlediska, nebylo mezi orgány činnými v trestním řízení jasné, jak chování stalkera postihovat. O podstatě stalkingu nebylo nic známo, proto se jednotlivé stalkerovy útoky řešili samostatně, jako méně závažné jednání, ne jako celek, systematické dlouhodobé jednání složené s dílčích útoků. Jednotlivé skutky se řešily jako přestupky, převážně jako přestupky proti občanskému soužití podle § 49 nebo proti majetku podle § 50 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Jednotlivé skutkové podstaty již zavedených trestných činů neobsahovali chování pachatele, nebylo téměř možné stalkera začít trestně stíhat. Bylo potřeba čekat, až se stalker začne chovat tak, že jeho chování šlo napasovat ke skutkové podstatě jiného trestného činu. Než se tak stalo, mohl stalker ve své činnosti pokračovat řadu měsíců, což mělo na oběť devastující účinek. Jedinou možností jak stalkera začít trestně stíhat dříve bylo, odkázat oběť na civilní soud, kde oběť mohla požádat o vydání předběžného opatření zákazu kontaktu nebo přiblížení. Pokud by stalker toto nařízení porušil, bylo možné stalkera začít stíhat pro trestný čin Maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon. Stalker se pak nejčastěji stíhal pro trestný čin podle § 196 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 197a Nebezpečné vyhrožování, § 235 Vydírání, § 231 Omezování osobní svobody, § 257 Poškození cizí věci, § 221 Ublížení na zdraví, § 206 Pomluva, § 202 Výtržnictví nebo i § 219 Vražda stejného zákona.

3.1.2 Současnost v ČR

V současné době platí nový zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jež je v účinnosti od 1. 1. 2010. Do nového trestního zákoníku je již zakomponována skutková podstata stalkingu v zákoně označená jako „Nebezpečné pronásledování“. I přes výrazný pokrok ve vymezení pojmu „nebezpečné pronásledování“, orgány činné v trestním řízení, a především policie, stále naráží na dva problémy:

1. Jak odlišit sice nechtěné, ale neškodné projevy přízně od prvních projevů pronásledování?
2. Jak určit hranici trestnosti? (Linhart, 2010)

Co se týče prvního problému, určitou pomůckou by mohly být čtyři body, jak poznáme, že se jedná o stalking, které uvádí Buskotte (2008 s. 49) ve své knize:

„Stalker zpravidla omezuje osobní svobodu své oběti, a to svobodu jednání či svobodu volného pohybu (stalker číhá před domem oběti, snaží se s ní neustále navázat hovor, nebo ji pronásleduje na ulici).

Pro stalkera je mimo jiné typické i to, že svou oběť prostě nenechá na pokoji i přes její vyslovené odmítání, odmítání společného kontaktu či rozhovoru s ním. Ve většině případů se v takových momentech jeho naléhání a obtěžování naopak ještě vystupňuje.

O stalkingu můžeme hovořit i tehdy, kdy se aktivity pachatele opakují a trvají delší časové období (zde je samozřejmě zcela relativní, co „delší časové období vlastně znamená).

Je třeba také posoudit, jak celá situace působí na samu oběť. O stalkingu hovoříme v těch případech, když pachatel u oběti vyvolává stres, strach a starosti.“

Druhý problém spočívá v tom, že jednání stalkera, které je podle odborné literatury jednoznačně splňuje všechny znaky pronásledování, ještě nemusí naplňovat skutkovou podstatu trestného činu Nebezpečného pronásledování. Poté nezbývá ohodnotit stalkerovo chování stejně jako před rokem 2010, jako přestupkové nebo jako jiný trestný čin. (Linhatr, 2010) Na tomto místě je vhodné uvést plné znění trestného činu Nebezpečného pronásledování:

§ 354

Nebezpečné pronásledování

- (1) Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že
- a) vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým,
  - b) vyhledává jeho blízkost nebo jej sleduje,
  - c) vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje
  - d) omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo
  - e) zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu,

a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, a bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

- a) vůči dítěti nebo těhotné ženě
- b) se zbraní nebo
- c) nejméně se dvěma osobami.

Novotný (2010) k novému Trestnímu zákoníku napsal komentář, kde pak vymezený trestný čin Nebezpečné pronásledování okomentoval:

Pojem **dlouhodobé pronásledování** lze chápat jako, opakované kontaktování oběti po dobu delší měsíce, kdy doba takového pronásledování je stanovena i s ohledem na intenzitu tohoto pronásledování a intenzitu jednání pachatele ve vztahu k oběti tohoto pronásledování, četnost vyhledávání oběti a míru jejího obtěžování i intenzitu a četnosti obtěžování v této době.

Vyhrožování ublížení na zdraví nebo jinou újmu ji nebo jejím osobám blízkým – obsah výhrůžky pachatele musí být konkretizován do té míry, aby bylo zřejmé, že vyhrožuje ublížením na zdraví osobě, vůči níž výhrůžky pronáší, nebo osobám takovéto osobě blízké. Je nutno zkoumat jak obsah pronesených výhrůžek, tak i to, jak tyto výhrůžky vnímala osoba, již byly určeny. Za výhrůžku ve smyslu tohoto ustanovení je pak nutno považovat nejen výhrůžku způsobením újmy na zdraví osobě, již je vyhrožováno a osobám této osobě blízkým, ale i pohrůžka jinou újmu této osobě, nebo osobám této osobě blízkým, přičemž postačí pohrůžka jakoukoli újmu majetkovou či nemajetkovou, musí však v oběti vzbudit důvodnou obavu z jejich uskutečnění.

Vyhledává její osobní blízkost nebo ji sleduje – pachatel opakovaně kontaktuje oběť svého sledování osobně, pozoruje ji, sleduje její jednání a zvyky, kontaktuje ji i prostřednictvím dalších osob apod.

Vytrvale ji prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje – pachatel kontaktuje oběť svého zájmu prostřednictvím e-mailové poš-

ty, telefonicky, sms a mms zprávami, faxem, na počítačové síti v různých komunikačních sítích internetu např. icq, facebook, skype atd., písemně např. nejen prostřednictvím pošty, ale i zanecháváním různých písemných vzkazů atd.

Omezuje ji v jejím obvyklém způsobu života – jakékoli jednání pachatele, jimž omezuje svobodu rozhodování sledované osoby tím, že ji znemožňuje nebo ztěžuje normální způsob života, trávení volného času apod.

Zneužije jejích osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu – pachatel, který zná osobní data sledované osoby využije této znalosti k tomu, že se pokusí získat od jiného jakýkoliv kontakt na oběť jeho zájmu, např. i od státního orgánu, orgánu samosprávy, zaměstnavatele oběti, provozovatele telekomunikačních služeb, či od jiného subjektu, např. známých a přátel oběti, kteří mají informaci o místě pobytu, místě, kde se oběť zdržuje či bude zdržovat v určité době, nebo od takového subjektu, který zná způsob jak oběť kontaktovat, se pokusí získat takový údaj, který by mu umožnil oběť kontaktovat. Skutková podstata je v tomto případě naplněna již zneužitím osobních údajů k takovému účelu.

Jednání je způsobilé vzbudit v ní důvodnou obavu o její život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jí blízkých – i v tomto případě není rozhodné, zda takováto obava byla reálně skutečně vzbuzena, je nutno zkoumat, zda chování pachatele bylo způsobilé vyvolat v oběti takovou obavu i s ohledem na intenzitu jednání pachatele.

Zbraň – nejen zbraň střelná, bodná sečná, či výbušniny, ale i jakýkoli jiný předmět, jímž je možno učinit útok proti tělesné integritě jiného důraznější. Čin je spáchán se zbrní i za situace, kdy pachatel tuto zbraň nepoužil, ale měl ji u sebe za tímto účelem, aby ji v případě potřeby použil.

Nejméně se dvěma osobami – vedle pachatele se na jeho jednání musí podílet nejméně dvě další osoby, ve formě spolupachatelství nebo účastenství ve formě organizátorství či pomoci.

Pro policejní praxi je pro stanovení skutkové podstaty trestného činu Nebezpečného pronásledování nejobtížnější stanovení podmínky dlouhodobosti a opakovanosti útoků stalkera. Co se týče dlouhodobosti, vychází se z již několik let zaběhlého podobného trestného činu

podle § 199 „Týrání osoby žijící ve společném obydlí“ trestního zákoníku (domácí násilí) kde pro splnění podmínky dlouhodobosti je považována doba nejméně 4 týdnů. Co se týče opakovanosti útoků, stalker se musí dopustit kolem 10 útoků vůči své oběti nebo osobám blízkým oběti. Jedná se však pouze o orientační hledisko, kdy nejdůležitějším faktorem je ohrožení pronásledované osoby. Zjednodušeně se pak dá říct, čím jsou útoky stalkera tvrdší, důraznější a hrozí pronásledované osobě větší riziko, tím kratší doba a menší počet útoků postačuje pro naplnění skutkové podstaty nebezpečného pronásledování a naopak. Zároveň je nutno přihlídnout k dalším okolnostem, které zvyšují riziko pro oběť, jako např. stalker vlastní zbraň, dřívější informace o násilné trestné činnosti stalkera, duševní nemoc stalkera apod. (Linhart, 2010)

Další možné trestné činy, pro které je alternativně možno stalkera stíhat podle zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník - § 140 Vražda, § 145 Těžké ublížení na zdraví, § 146 Ublížení na zdraví, § 171 Omezování osobní svobody, § 175 Vydírání, § 184 Pomluva, § 228 Poškození cizí věci, § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 353 Nebezpečné vyhrožování, § 358 Výtržnictví

4 POMOC OBĚTEM STALKINGU

Kapitola čtvrtá se zabývá konkrétní pomocí obětem stalkingu. Začátek této kapitoly je v krátkosti věnován nauce o obětech – viktimologii a poté další části jsou vyhrazeny způsobům pomoci a možnostem boje proti pronásledování.

4.1 Viktimologie

Zájem odborníků i laické veřejnosti o zločinnost se vždy ubíral směrem na pachatele. Oběti trestných činů na rozdíl od pachatelů zůstávali pouze na okraji zájmu nebo zcela bez povšimnutí. Nikdo se o potřeby obětí nezajímal a tyto byly ponechány svému osudu. Každá oběť se s traumatem způsobeným trestným činem musela vyrovnat sama. Tradoval všeobecný názor, že oběti stačí materiální odškodnění, většinou finanční, které zcela napraví křivdu, která byla oběti způsobena. Toto však mohlo fungovat pouze u obětí majetkových trestných činů, kde se poškozený s pachatelem buď vůbec nesetkal, nebo setkání bylo jen velmi omezené bez traumatizujícího zážitku. (Čírtková, 2000)

Ve druhé polovině 20 století si však odborníci, především psychologové, začali uvědomovat, že oběti, především násilných trestných činů, jsou mnohem více postiženi. Nejde jen o poškození materiální, fyzické ale především o psychické. Psychické změny způsobené traumatizujícím prožitkem, dříve či později ovlivní život oběti a nezřídka i jejího okolí. Bez odborné pomoci oběť často nebyla schopna se s touto zátěží sama vyrovnat. Proto na přelomu 60 a 70 let 20 století se na toto téma provádějí mnohé výzkumy, které pokračovali i v pozdější době. První výzkum týkající se oběti proběhl v roce 1966 v USA. Začínají se zakládat různé nestátní organizace, zaměřené na pomoc obětem trestných činů. Téměř současně vzniká nový vědní obor zabývající se oběťmi trestných činů – viktimologie. Za kořalkou viktimologie lze považovat především USA, Německo a Izrael. V roce 1979 v německém Münsteru byla založena „Světová společnost pro viktimologii“. V současné době se viktimologie nezabývá pouze obětí trestného činu, ale i oběťmi přírodních katastrof, velkých neštěstí nebo teroristických akcí. (Čírtková, 2000)

Klíčovým výrazem viktimologie je výraz „viktimizace“. Výraz viktimizace označuje proces zraňování a poškozování jedince. Trestný čin je pro oběť pouze počátkem, úvodním dějstvím. Startuje další nutné pochody, které zhoršují kvalitu života oběti. Běžně se rozlišují dvě fáze viktimizace:

- viktimizace primární – zahrnuje dění spojené bezprostředně s průběhem trestného činu. V této době vzniká oběti první (primární) újma způsobená pachatelem.
- viktimizace sekundární – dochází k ní až v době po spáchání trestného činu a nespojuje již s konáním pachatele.

Z toho vyplývá, že újma způsobená pachatelem má pro oběť mnohem větší následky než by se mohlo zdát. První okamžitá pomoc v průběhu trestného činu nebo bezprostředně po něm je jistě velmi důležitá, ale je často pro oběť nedostatečná. Podle odborníků z Bílého kruhu bezpečí zabývajících se pomocí obětem, skutečná pomoc oběti začíná až po skončení trestného činu. Proto účinná pomoc obětem pronásledování musí být komplexní. Není to záležitost jen policie či psychologů, ale i rodiny a přátel oběti, ale i dalších institucí. Následující kapitoly popisují reálnou pomoc obětem stalkingu a mohou sloužit jako návod, jak se bránit, jakou pomoc může vyhledat a kde pomoc hledat. (Čírtková, 2000)

4.2 Vlastní obrana

Čírtková (2008) uvádí, že na samém počátku vznikajícího pronásledování, oběť samozřejmě nemůže vědět, že ji hrozí nebo bude hrozit nějaké nebezpečí. Počátek pronásledování bývá převážně spojen se zvýšenou přízní ze strany pronásledovatele, proto si budoucí oběť nemusí uvědomit, že se děje nebo se začíná dít něco špatného. Proto je důležité, aby si budoucí pronásledovaný co nejdříve uvědomil co se mezi ním a pronásledovatelem něco děje, jaký mají vztah atd. Marrewa (2002) ve své knize uvádí, že samotný počátek pronásledování může oběť rozpoznat sama. Pro rozpoznání něčeho špatného postačí důvěřovat své intuici. Oběti už ve velmi raném stádiu cítí, že není něco v pořádku. Při setkání s pronásledovatelem mívají oběti špatný pocit, v důsledku toho budoucí oběť zaměřuje na budoucího pronásledovatele pozornost a může v jeho chování rozpoznat něco nepatřičného. Intuice zpravidla působí jako systém včasného varování. Oběť by proto neměla čekat, než bude pronásledování nepřehlédnutelné. Nežádoucí nadměrná a stále trvající pozornost ze strany obdivovatele už do jisté míry zhoršuje kvalitu života oběti. Proto už v počáteční fázi pronásledování by se oběť měla umět bránit. Odborníci na stalking vypracovali doporučení, jak by se oběť stalkingu měla chovat, aby se minimalizovalo její ohrožení. Toto doporučení se skládá z několika kroků: (Čírtková, 2008)

4.2.1 Rozhovor s pronásledovatelem

Prvním krokem, který by oběť měla učinit, je začínajícímu stalkerovi (v této fázi ještě obdivovateli) jasně dát najevo, že o jeho přízeň nestojí a nepřeje si jeho další pozornost. K osobnímu rozhovoru oběti s pronásledovatelem by měla být přítomna další osoba a měl by proběhnout na veřejném místě, aby se minimalizovala všechna nebezpečí. Uvedený osobní rozhovor oběti s pronásledovatelem by se měl uskutečnit pouze v nejranějším stádiu pronásledování, kdy se defakto ještě nedá hovořit o pronásledování v pravém slova smyslu. V další fázi, při pokračování nevyžádané pozornosti však odborníci osobní kontakt oběti s pronásledovatelem nedoporučují. Rozhovor se stalkerem by měla vést další osoba, doporučuje se osoba, která není v blízkém vztahu k oběti. Takovýto rozhovor by měl mít nádech oficiálního jednání, za účelem vyhodnocení rizik pro oběť a ukončení dalšího pronásledování. Zároveň by pronásledovateli měl dát najevo, že problém není skrytý, stalkerovo chování je veřejně známé a je nežádoucí a také to, že oběti není stalkerovo chování lhostejné a hodlá jej řešit. Dle praktických zkušeností odborníků z Bílého kruhu bezpečí v Brně, velmi se osvědčilo, aby rozhovor s pronásledovatelem uskutečnil notář nebo právní zástupce oběti, spolu se zasláním úředního dopisu. (Čírtková, 2007)

4.2.2 Přerušování všech kontaktů

Dalším velmi důležitým krokem ze strany oběti je ukončení styku a úplné přerušování všech kontaktů s pronásledovatelem. Je nutné, aby oběť striktně dodržovala strategii nulové reakce, poněvadž jakákoliv reakce, byť i odmítavá je pro pronásledovatele vzpruhou a povzbuzením k další činnosti. Pro snížení možnosti kontaktu by oběť měla změnit své kontaktní údaje jako telefonní číslo, e-mail, přihlašovací údaje u komunikačního softwaru jako je ICQ, Skype apod. Změněné kontaktní údaje by oběť měla poskytnout pouze důvěryhodným osobám, které je zároveň nutno poučit, proč jsou tyto údaje změněny a zákazu jejich poskytování dalším osobám. Také je nutno nereagovat na pozvání tzv. poslední schůzky, kdy ze strany stalkera se jedná pouze o falešný příslib, který stejně nikdy nedodrží. (Čírtková, 2007)

4.2.3 Změna stereotypů

S přerušování kontaktů, tedy i osobního styku s pronásledovatelem by oběť měla zhodnotit dosavadní způsob života, převážně svých stereotypů a tyto pozměnit s ohledem na znalost

oběti pronásledovatelem. Tímto lze výrazně snížit pravděpodobnost, kontaktu s pronásledovatelem, na místech pravidelně navštěvovanými obětí. Takovýmto způsobem je možné značným způsobem omezit rizika vyplývající z přímého kontaktu oběti s pronásledovatelem. Oběti toto doporučení často vnímají jako křivdu a odmítají měnit své návyky, když oni sami nejsou původci žádných problémů. Je nutno oběti vysvětlit, že v zachování bezpečí je potřeba měnit to, co změnit lze. Stalkerovo chování změnit nelze. (Čírtková, 2008)

4.2.4 Vyhledávání informací

Neméně důležité pro oběť je informovanost. Vyhledáním informací jak se bránit, kde hledat pomoc a jak situaci řešit může přispět k dřívější nápravě patologického jevu. (Čírtková, 2007)

4.2.5 Shromažďování důkazů

Pro úspěšné vyřešení situace a sjednání nápravy před orgány činnými v trestním řízení je třeba sběr všech důkazů a materiálů, kterými lze doložit konkrétní podobu a průběh pronásledování. Jedná se především o uchování dopisů, SMS, e-mailů, záznamů o telefonování, fotografií, video záznamů a jiných záznamů o jednotlivých incidentech, případně jména svědků. (Čírtková, 2007)

4.2.6 Prostředky osobní ochrany

Osobní kontakt se stalkerem je mnohdy nevyhnutelný. Při každém osobním kontaktu se stalkerem hrozí oběti riziko fyzického napadení. Pro odvrácení stalkerova útoku nebo aspoň minimalizaci následků napadení by si oběť měla pořídit prostředky osobní ochrany jako např. pepřový sprej, paralyzér, alarm apod. (Buskotte, 2008)

4.3 Pomoc rodiny a přátel

V boji proti stalkingu mohou sehrát velmi významnou roli také přátelé a rodina oběti. Oběti trestných činů se často stydí za to, co se jim přihodilo a nechtějí o svých problémech hovořit. Často si sami sobě kladou za vinu pachatelovo jednání. V případě stalkingu je však velmi dobrá strategie informovat své okolí o věcech, které se oběti dějí. Proto by oběť měla o věci hovořit nejen s rodinnými příslušníky, svými nejbližšími přáteli, ale i sousedy, na

pracovišti se svým nadřízeným i spolupracovníky, ale také i tam, kde oběť ráda tráví volný čas, např. v zájmových sdruženích a kroužcích. Strategie informovanosti okolí dá stalkerovi jasně najevo, že oběť jeho vlivu nepodlehla, hodlá se bránit a o pronásledování se ví, nejedná se o soukromou záležitost a v boji proti stalkerovi stojí přesila. Včasné zveřejnění stalkingu, brání stalkerovi s manipulací s okolím oběti. Co se týče poskytování informací, platí tzv. pravidlo první informace, kdy první informace jsou brány jako pravdivé, i když nejsou. Pro oběť je pak velmi obtížné vyvracet stalkerovy nepravdy. Pokud je okolí oběti informováno, může oběti lépe pochopit změny chování, nálad a emocí oběti spojené se zátěží z pronásledování a může tak vycházet oběti vstříc. Informované osoby navíc mohou včas oběť informovat, kde se stalker nachází, např. sousedé informují o pobytu stalkera v místě bydliště, spolupracovníci zase u místa zaměstnání oběti. Oběť má pak dostatek času adekvátně reagovat. Rodinní příslušníci a přátelé se stávají pro oběť oporou, u kterých nachází pocit bezpečí, psychickou oporu a sílu k dalšímu boji se stalkerem. Častější pobyt s obětí, hlavně mimo své bydliště, výrazně snižuje možnost přímého kontaktu s pronásledovatelem a možnosti napadení. Stalkera obvykle odradí přítomnost svědků a vyhledává soukromý skrytý kontakt s obětí, což stalkerovi výrazně ubírá možnosti jeho působení. (Čírtková, 2008)

4.4 Pomoc policie

Policie jak České republiky tak i Městská policie v případě zjištění pronásledování by měla sehrát klíčovou roli v okamžité pomoci. Kromě shromažďování důkazních prostředků a následného trestního stíhání stalkerů má mnoho dalších možností, jak v průběhu pronásledování zasáhnout a zajistit oběti bezpečí. Poměrně účinné jak zastavit nebo aspoň výrazně omezit stalkerovy aktivity je samotné oslovení stalkera ze strany policie. Podle Čírtkové, (2008) už vědomí, že se o věc zajímá policie, mnohdy postačí k tomu, aby stalker upustil od svého jednání. Samotná intervence policie, i bez jakéhokoliv dalšího postihu, provedení tzv. strukturovaného rozhovoru, je odborníky považována za jedno z neúčinnějších opatření k zastavení nebo zamezení eskalace pronásledování. Dalším účinným opatřením je samotný zákrok proti stalkerovi přímo při jeho nežádoucím jednání. Při zákrocích policie využívá svá oprávnění podle zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, kterých je několik.

Podle § 63 odst. 2 písm. a) je policista oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu podezřelou z spáchání trestného činu nebo správního deliktu. Čelit pronásledování neznámé osoby je mnohem těžší. Už samotné odhalení stalkerovy identity může stalkera odradit od dalšího pronásledování nebo aspoň omezení svých aktivit. Efektivita obrany se zvýší, pokud oběť ví, proti komu stojí. Odstranění neznámého prvku, přispívá k posílení psychické pohody oběti.

Podle § 35 odst. 1 je policista oprávněn vyzvat osobu k vydání zbraně, hrozí-li nebezpečí, že jí bude neoprávněně užito k násilí nebo pohrůzce násilím. Po předchozí marné výzvě je policista oprávněn zbraň odebrat. Toto oprávnění v praxi může znamenat, pokud policisté zastihnou stalkera při své nežádoucí činnosti a jsou indicie, že se dopouštěl nebo se dopouští násilné trestné činnosti se zbraní, může mu být tato zbraň na místě odebrána, čímž se v případě napadení zabrání závažnějším nebo i tragickým následkům napadení. Zbraní se v tomto případě nerozumí jen střelná zbraň, ale vše co může učinit útok důraznějším, jako např. nože, tyče, různé úderové prostředky nebo i třeba obyčejný kámen či montážní nářadí.

Podle § 43 odst. 1 vyžaduje-li to konkrétního úkolu policie, je policista oprávněn přikázat každému, aby a) po nebytnou dobu nevstupoval na policistou určené místo, b) se po nezbytnou dobu nezdržoval na určeném místě. V případě stalkingu je úkolem policie zajistit pronásledované osobě bezpečí, proto je policista na místě oprávněn vykázat stalkera z určitého místa, tedy z místa, kde se nachází pronásledovaná osoba, např. bezprostřední okolí místa bydliště oběti, a na určitou dobu stalkerovi zakázat vstup a pobyt na tomto místě. Jedná se však jen o momentální krátkodobé opatření. Neuposlechnutím tohoto příkazu se stalker dopustí přestupku proti veřejnému pořádku „Neuposlechnutí výzvy úřední osoby“ za což stalkerovi nejen že hrozí pokuta až do výše 5000 Kč, ale policie může uplatnit další své oprávnění.

Podle § 26 odst. 1 písm. a) nebo f) je policista oprávněn zajistit osobu, která svým jednáním bezprostředně ohrožuje svůj život, život nebo zdraví jiných osob anebo majetek, nebo podle písm. f) byla přistižena při jednání, které má znaky správního deliktu, je-li důvodná obava, že bude v protiprávním jednání pokračovat anebo mařit řádné objasnění věci. V předešlém případě by stalker byl přistižen při jednání, které má znaky správního deliktu. Zároveň se stalker může dopouštět i dalších jednání, které mají znaky správního deliktu, viz kapitola 3.2.2. V případě přímých vyhrůzek nebo napadení lze stalkera zajistit i podle

písm. a). V případě zajištění stalkera se tento eskortuje na policejní stanici k podání vysvětlení. Pokud u zajištěné osoby nejsou záruky, že ve svém protiprávním jednání nebude pokračovat, což u stalkera nejsou, může se zajištěná osoba umístit do policejní cely na dobu nezbytně nutnou, až na dobu 24 hodin. Odstranění pronásledovatele z dosahu oběti, rozhodně přispěje k zajištění její bezpečnosti, zároveň poskytne nějaký čas klidu a čas na přípravu další obrany. Současně krátkodobé omezení svobody působí na myšlenkové pochody stalkera, kterému je poskytnut čas na přehodnocení svého chování pozitivním směrem a upuštění od pronásledování. Zároveň je stalkerovi velmi důrazným způsobem naznačeno, že jeho chování nebude tolerováno. V případě závažnějšího stalkerova chování může policie podobně postupovat i podle trestního řádu zákona č. 41/1961 Sb., kde podle § 76 odst. 1 může policista osobu podezřelou ze spáchání trestného činu zadržet a omezit ji na osobní svobodě až na dobu 48 hodin. V takovémto případě lze, cestou státního zástupce, požádat soud o umístění stalkera do vyšetřovací vazby, což by stalkerovi dlouhodobě zabránilo v pronásledování oběti.

Podle § 50 může policie v odůvodněných, tedy závažných případech, poskytnout oběti krátkodobou ochranu, která spočívá v opatření zahrnující osobní fyzickou ochranu, dočasnou změnu pobytu, použití zabezpečovací techniky, poradensko-preventivní činnost nebo jejich kombinaci. Tato ochrana se poskytuje osobám, kterým hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí nebo i jejím osobám blízkým.

4.5 Pomoc dalších institucí

V České republice existuje řada nestátních organizací, které se zabývají pomocí lidem v nesnázích, tedy i obětem trestných činů. Tyto organizace většinou bezplatně poskytují poradenskou činnost, jak v oblasti právní, sociální nebo psychologické, tak i poradenství v oblasti konkrétní pomoci. Pro tento účel organizace mají zřízeny telefonní linky bezpečí (důvěry) nebo síť poraden. Důležité rady lze získat i pomocí e-mailu nebo přes internet na webových stránkách té které organizace. Dalšími službami mohou být zajišťování bezpečí při akutním nebezpečí, připravují podklady a informují a jednají za oběť s další instituce např. policii apod. Všechny služby jsou poskytovány přísně důvěrně nebo anonymně. V organizacích působí odborníci, jako např. psychologové, psychiatři, sociologové, sociální pracovníci nebo i právníci. Mezi organizace poskytující pomoc obětem patří např. o Intervenční centra, ROSA-centrum pro týrané osamělé ženy, Krizová centra RIAPS, ProFem,

Persefona, ADRA, Centra nové naděje atd. Nejznámější organizací, která se soustředí především na pomoc obětem stalkingu a domácího násilí je Bílý kruh bezpečí, který kromě svých krizových linek, provozuje i velmi známou DONA linku.

Bílý kruh bezpečí

Web: www.bkb.cz

Telefon: 257 317 110

Síť poraden: Praha, Brno, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Liberec (Čírtková, 2007)

4.6 Pomoc psychologa

Jak již bylo dříve uvedeno, mnozí odborníci zastávají názor, že skutečná pomoc oběti stalkingu nastupuje až po samotném ukončení pronásledování. Protože pronásledování zanechává na oběti vážné psychické následky, se kterými se oběť jen těžko vyrovnává, pomoc psychologa je zcela na místě. Pomoc psychologa by oběť měla vyhledat už ve chvíli, kdy pocítuje psychické a emocionální změny, které zhoršují kvalitu života oběti, tedy již v průběhu pronásledování. Pocity ostychu nebo studu v tomto případě nejsou na místě. Včasná pomoc psychologa může zabránit mnohem rozsáhlejšími škodám na psychice oběti a ušetřit tak oběti do budoucna mnohé problémy viz. kapitola 1.3. (Čírtková, 2007)

4.7 Azylové domy

Azylové domy jsou další zařízení, které významně mohou pomoci oběti pronásledování. Slouží k okamžité pomoci, převážně k zajištění bezpečí oběti tím, že oběti je umožněno ubytování v zařízení, kde je přístup pronásledovatele znemožněn. Pobyt oběti v azylovém domě může být utajený, většinou v azylových domech vzdálenějších od místa bydliště, čímž se zcela zamezí styku stalkera s obětí, nebo v azylových domech poblíž místa bydliště, kde nelze zcela poskytnout utajení, pouze bezpečné místo k pobytu. Pobyt v azylových domech může být krátkodobý (za účelem zajištění aktuálně nutného bezpečí), střednědobý (pro vyřešení aktuálních problémů) nebo dlouhodobý (pro vyřešení celého problému pronásledování). Kromě zajištění bezpečného místa pobytu, v azylových domech jsou sociální pracovníci, kteří poskytují poradenskou činnost, pomáhají v kontaktu s úřady nebo s jinými sociálními organizacemi anebo zabezpečují právní poradenství prostřednictvím nasmlouvaných právníků. Poskytované služby se mohou lišit podle typu azylového domu.

4.8 Soud

Soudy patří k dalším státním institucím, které oběti mohou pomoci v ochraně oběti. Kromě samotného odsouzení stalkera a tím i jeho potrestání nebo izolace ve věznici mají další možnosti jak pomoci. Civilní soudy po předložení pádných argumentů mohou na žádost oběti vydat předběžné opatření spočívající v zákazu přiblížení, zákazu kontaktu nebo zákazu pobytu na určitém místě. Čírtková (2008) uvádí, že názor na vyslovené soudní zákazy je mezi odborníky různý, protože nevykazuje předpokládaného účinku. Od osoby, která nemá zábran a která vědomě porušuje zákon, nelze očekávat, že bude respektovat vyslovené zákazy. Podle zahraničních výzkumů zákazové opatření ukončilo pronásledování asi v jedné třetině případů. Nicméně vyslovení zákazu a jeho porušení dává policii větší jistotu a razanci při zakročování proti stalkerovi. Zároveň je možné stalkera stíhat pro další trestný čin - maření úředního rozhodnutí. V případě závažného ohrožení oběti, soud může rozhodnout o umístění stalkera do vyšetřovací vazby a tím jej izolovat od oběti.

Na základě provedených výzkumů bylo zjištěno, že jakákoliv pomoc oběti, kdy oběť je motivována k aktivitě vůči stalkerovi, dochází pozitivnímu ovlivnění psychiky oběti. Pasivní oběť nečinně snášející útoky stalkera, trpí mnohem závažnějšími psychickými poruchami než oběť, která se brání. U pasivní oběti se rozvíjí příznaky posttraumatického syndromu, které negativním způsobem ovlivňují kvalitu života oběti i po ukončení pronásledování. Kdežto aktivní oběť nepodléhá pocitu bezmocnosti, nemá ze stalkera tak velký strach a díky tomu ani psychické následky nejsou tak závažné. (Čírtková, 2007)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PŘÍPRAVA A PRŮBĚH VÝZKUMU

Stalking je v českých zemích poměrně novým fenoménem. Česká společnost si teprve začíná uvědomovat co si pod pojmem stalking nebo pronásledování představit, co se při pronásledování odehrává a jaké problémy stalking přináší. Čírtková (2008) uvádí, že podle zahraničních výzkumů provedených převážně v USA se až 10 % populace se stalkingem setkalo nebo se stalo obětmi stalkingu, což je poměrně vysoké číslo. I když byl stalking poměrně hodně medializován, o pronásledování bylo napsáno mnoho článků a bylo natočeno několik pořadů či dokumentů není zcela zřejmé, jestli povědomí veřejnosti je tomto problému dostatečné.

5.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem tohoto výzkumu je na základě provedených konkrétních interview s obětmi stalkingu popsat průběh pronásledování, se zaměřením na zjištění možností a praktik stalkera a možnosti obrany a ochrany obětí ve městě, ve kterém žijí.

Díličními cíli tohoto výzkumu je pak:

1. Zjistit, jakých možností stalker mohl využít pro své počínání.
2. Zjistit, zda se oběť v průběhu pronásledování potýká s nějakými problémy a popsat je.
3. Zjistit, zda oběť v průběhu pronásledování utrpěla nějakou újmu.
4. Zjistit, jak oběť řešila konkrétní problémy spojené se stalkingem.
5. Zjistit, zda oběť stalkingu měla při pronásledování povědomí o způsobech řešení problémů a odstranění následků pronásledování.
6. Zjistit jaké způsoby řešení jsou v boji proti pronásledování efektivních, popřípadě neefektivní.
7. Zjistit, zda pronásledování zanechalo na obětech nějaké následky.

Cíle výzkumu byly vybrány tak, aby zjištěné poznatky mohli být využity v mé policejní praxi k efektivní pomoci obětem stalkingu.

5.2 Výzkumné otázky

Na základě studia odborné literatury a mé odborné praxe u policie jsem vypracoval několik výzkumných otázek, na které bych chtěl provedeným výzkumem nalézt odpovědi.

1. Jaké praktiky stalker užíval?
2. Jakých možností stalker využívá?
3. Jakým způsobem je oběť pronásledování omezena na běžném způsobu života?
4. S jakými konkrétními problémy se oběti musely potýkat?
5. Jaká újma je oběti v průběhu pronásledování způsobena?
6. Jakým způsobem oběť řešila konkrétní problémy?
7. Měla oběť dostatečné teoretické informace o pronásledování?
8. Věděla oběť jak se k informacím o pronásledování dostat?
9. Které zvolené postupy řešení problémů byly účinné?
10. S jakými následky se oběť musí potýkat po skončení pronásledování?
11. Podařilo se tyto následky odstranit?
12. Jsou nějaká doporučení, jak pronásledování úspěšně řešit?

5.3 Výzkumný soubor

Základní výzkumný soubor obsahoval oběti stalkingu, zúžený na oběti stalkingu žijící ve městě Kroměříž a jeho blízkém okolí bez rozdílu pohlaví, věku nebo jiných sociologických nebo demografických rozdílů. Tento výzkumný vzorek byl vybrán záměrně pro svou praktickou zkušenost (jako oběti) s pronásledováním. Provedeným průzkumem bylo nalezeno a osloveno 6 osob, které se staly oběťmi pronásledování.

Pro získání výběrového souboru byla užitá strategie, při které se do výběru dostávají jedinci na základě svého rozhodnutí. Výběrový soubor pak tvoří dva jedinci, kteří souhlasili s účastí ve výzkumu. Jedná se o dvě ženy, které se účastní výzkumu za podmínek užití nahrávky interview pouze jako pomůcky pro provedení transkripce a příslibu jejího následného znehodnocení. Další čtyři oslovení jedinci se odmítly výzkumu účastnit za jakýchkoliv podmínek.

5.4 Výzkumné metody a techniky

5.4.1 Typ výzkumu - kvalitativní výzkum

Jako typ výzkumu byl vybrán kvalitativního výzkumu. Pro naplnění účelu výzkumu je kvalitativní výzkum vybrán jako vhodnější, poněvadž lze lépe proniknout do hloubky problému a zjištění potřebných informací. Hendl (2005) uvádí výhody kvalitativního výzkumu, kdy hovoří o získání podrobného popisu a vzhledu při zkoumání jedince, skupiny nebo fenoménu, zkoumání fenoménu v přirozeném prostředí, možnost studovat procesy, umožňuje navrhnout teorie, dobrá reakce na místní situaci a podmínky, možnost hledat lokální (idiografické) příčinné souvislosti.

5.4.2 Výzkumná metoda a sběr dat - interview

Jelikož se jedná o kvalitativní výzkum, jako výzkumnou metodu jsem zvolil řízený rozhovor. Tato metoda byla vybrána pro svou efektivitu a možnosti proniknutí do hloubky zkoumané věci a lepší interakci výzkumníka se zkoumaným subjektem. Zároveň je možné okamžitě odstranit nastalé nejasnosti a možnost klást doplňující otázky, vyvstalé při rozhovoru. Předpokladem je, že detailním prozkoumáním konkrétního případu lze lépe porozumět jiným podobným případům.

5.4.3 Transkripce interview

Dalším postupem bude úplný přepis rozhovoru. Pro splnění cílů výzkumu není nutné užití transkripčních značek, tedy bez zaznamenávání uvedení verbálních i neverbálních signálů hovořících o emočním rozpoložení zkoumaného subjektu, které nebudou v přepisu uvedeny. Vypuštění transkripčních značek nijak neovlivní výzkumem sledovaný cíl, jejich užití by bylo neúčelné a vedlo by ke zbytečnému sběru velkého množství přebytečných dat.

Vyhodnocení shromážděných dat bude provedené ve smyslu splnění účelu stanoveného kladenými cíli. (Hendl, 2005)

5.4.4 Postup při zpracování dat

Vzhledem k malému počtu získaných subjektů pro výzkum, není vhodné užít běžné způsoby kódování získaných dat. Pro získání potřebných dat byla použita metoda porovnání odpovědí obou subjektů a vyhledání informací, důležitých pro zodpovězení výzkumných otázek.

5.4.4.1 Zpracování dat

Výzkumná otázka:

1. Jaké praktiky stalker užíval?
2. Jakých možností stalker využíval?

OBĚŤ č. 1.

ot. č. 8. Byl mezi Vámi a pronásledovatelem nějaký vztah?

„Ano, předtím jsme spolu chodili asi 3 roky.“

ot. č. 13. Do března jste to tedy považovala jako nějaké pokusy o slepení vztahu?

„Ne, ne, právě že vůbec. Právě že, mi jsme se rozešli v tom listopadu. S rodinou to měl vždycky nanic, různé problémy, tak jsem si říkala, že mi může napsat jak se má v práci, jestli má problémy, jak se mám ve škole a podobně. Bylo to prostě na takové úrovni přátelství, normální komunikace. Potom koncem února mě potom začal zvat na obědy, na kafe a podobně, a to už ve mně něco blikalo, že není něco v pořádku, ne tohle nepůjde. Řekl mi, že se chce vrátit. Já už jsem samozřejmě nechtěla, protože mi to po třech letech stačilo, když už se choval dost hrozně a už jsem neměla důvod se k němu vracet. Když jsem ho několikrát odmítla, potom právě toho 1. března nějak v sobotu ráno mi přišla SMSka z cizího čísla, jako že je to jeho potencionální švagr, a že se na něho nemůže dozvonit, doklepat, že si asi něco udělal. V první chvíli mě to samozřejmě vyděsilo, panika. Už jsem se chtěla sebrat a jet se na něho podívat, ale pak jsem si říkala, že je to nějaký divný. Tak jsem volala tomu potencionálnímu švagrovi, ale nebral to, tak jsem si říkala, že v tom bude nějaký zádrhel, tak jsem mu psala, co se děje. Proč mi to nechce vzít? Že se s ním potřebuji na něčem domluvit a najednou, že jsou někde ve škole, na nějaké akci a podobně. Tak jsem si říkala, že asi těžko, když se na něho nemůže dozvonit. No a potom jsem mu už napsala, že to byl do-cela dobrý pokus, ale nejsou úplně hloupá, abych se nechala vyděsit, ať mi dá pokoj, že tady tímhle na mě nevyzraje, že se nenechám do ničeho natlačit. Od toho dne mi začalo vlastně bombardování SMSkama. Denně mi posílal 20 – 30 SMSek. Trvalo to asi dva měsíce.“

ot. č. 15. Jak jste se v té době vůči pronásledovateli chovala?

„Ze začátku přátelsky, jako normální lidé, ale potom když jsem zjistila, že mu jde o víc, tak jsem mu řekla že ne. Už s ním nechci chodit zpátky, ale že můžeme zůstat přáteli, že se můžeme vídat občas, protože máme hodně společných kamarádů. Myslela jsem si, že spolu budem normálně komunikovat, ale po tomhle tom útoku, více méně, nebo pokusu nahrát na mne svou sebevraždu, tak jsem více méně přestala s ním komunikovat. Přestala jsem odpovídat na SMSky, přestala jsem reagovat na cokoli a už jsem ho nechtěla ani vidět.“

ot. č. 16. Mohl by u Vás pronásledovatel vidět nějaké chování, které by k Vám pronásledovatele mohlo připoutat?

„Možná ano. Asi 20. února mi přišla SMSka, že má lístek do kina do Olomouce na Avatara. Já jsem tento film chtěla vidět, zajímalo mne to, tak jsem řekla, že jo. Měli jsme jet ještě s nějakým jeho dalším kámošem. Neviděla jsem v tom nic špatného, nenapadlo mne, že by to mohl brát jinak, takže jsem v pohodě jela, protože tam měl jet i ten jiný kamarád, takže jsem v tom neviděla jiný problém. Právě po tomto 20. únoru mne začal zvat na ty obědy, večere a tak.“

ot. č. 17. Jak se k Vám a ve Vaší přítomnosti pronásledovatel choval, než jste si uvědomila, že není něco v pořádku?

„Téměř každý den mi volal, ale ještě to bylo v takové úměrné míře, nebylo to agresivní. Chtěl to se mnou dát zase do hromady a pořád to zkoušel. Já jsem ho pořád odmítala, protože on za tím vidí něco jináčího, už jsem tím nechtěla znovu procházet. Potom začal být hrozně labilní. V jedné SMSce mi napsal, že mne miluje, že se chce vrátit, ale v druhé SMSce mi napsal jaká jsu kurva, s prominutím a podobně. A to se tak střídalo, kdy během půl hodiny byl schopen ty svoje nálady několikrát změnit.“

ot. č. 22. Jak se choval, když za Vámi přijel?

„To bylo vždycky s brekem, že beze mě nemůže žít, že mě miluje, že se ke mně chce vrátit a podobně. Jednalo se spíš o citové vydírání.“

ot. č. 25. Jakým způsobem pronásledování probíhalo?

„Posílal SMSky, e-maily, vzkazy po přátelích, otravoval moje kamarády a bombardoval je SMSkami, a mám pocit, že volal i mé babičce, což teda nechápu, kde na ni vzal číslo. Naše

otravoval, mamku, tatku, bráchu, SMSkama a e-mailama je bombardoval i naše společné kamarádky. Mne však v podstatě jen elektronicky.“

ot. č. 42. Měla jste nějaké informace o tom, že pronásledovatel má o Vás nějaké informace?

„Protože jsme spolu chodili, věděl o mně úplně všechno.“

OBĚŤ č. 2.

ot. č. 13. Co pronásledování předcházelo?

„On furt dával nějaký kvítka za stěrače a dopisy a furt otravoval. On mě pořád nějak naháněl. A když jsem mu dala najevo, že to nechcu, nejdřív mě furt zval na kafe, tak jsem mu řekla, že s ním nikam nepůjdu, že mám přítele, tak on si nedal říct. Furt mi to tam nosil dokola dál.“

ot. č. 22. Jakým způsobem pronásledování probíhalo?

„Furt mě sledoval. 24 hodin věděl co dělám, kde jsu, s kým jsu. Aj když já jsem nevěděla co budu dělat a náhodou jsem někam odjela, on věděl že jsem odjela, nebo podívala jsem se z okna a on tam stál v autě před barákem. On mi prostě o všeckým dával vědět. Psal mi SMSky, ted' jsi tam a tam, ted' jsi byla tam a tam.“

ot. č. 23. Měnil se nějakým zásadním způsobem průběh pronásledování? Jak?

„Nejdřív to bylo po dobrým, když to nešlo po dobrým tak to psal po zlým, potom zas úplně vyhrožoval, nadával mi v práci před lidima, když tam vletěl, a to už když jsem požádala o pomoc vlastně jeho syna přes kamaráda, který ho znal. Požádala jsem kamaráda, aby zavolal jeho syna, jestli by mu nemohl domluvit. Nato on vlastně vletěl ke mně do práce, no a tam na mne začal řvát a nadávat mi, že jsu kurva, že se kurvím a takový věci. Měnil projevy přízně přes vyhrožování a projevy agrese a furt dokola zase.“

ot. č. 24. Kde všude k pronásledování potažmo k útokům pronásledovatele docházelo?

„V práci, doma, aj když jsem jela do jinýho města, tak aj v jiným městě, furt mě sledoval. Jezdil za mnou autem. Aj když jsem měla přítele z jiné vesnice, tak tam taky jezdil a taky tam každého otravoval. Prostě všude.“

ot. č. 25. Jaké praktiky pronásledovatel užíval?

„Zjistil telefonní čísla, a když jsem ho změnila, tak ho zase zjistil. Telefonoval furt, psal SMSky, psal dopisy. Chodil kolem mého zaměstnání a nahlížel dovnitř. Přišlo mi pár SMSek, že dal někde inzerát, a nebo, a to psal asi on, že odpovídá na můj inzerát a takový, že asi si někde vymýšlel, že jsem třeba nějaká prostitutka nebo něco takovýho. Několik SMSek mi přišlo, ale to si myslím, že psal stejně on.“

ot. č. 26. Jaké projevy vůči Vám praktikoval?

„Všechny lidi co mi chtěli pomoci, otravoval. Třeba náhodně, když jelo auto kolem nebo co stálo vedle mojeho auta, on si domyslel, že je to můj milenec a začal chlapa otravovat. Zvonil u mne doma.“

ot. č. 27. Docházelo i k Vašemu fyzickému napadání?

„Ne, jen když na mě přišel do té práce, já jsem stála za barem, ale o mi jen vyhrožoval a potom na konci, když na mne najížděl tím autem.“

Interpretace:

Z odpovědí obětí je zřejmé, že pronásledovatelé obou obětí pro svou činnost využívali všech dostupných možností. U první oběti to byla především znalost oběti, coby bývalé přítelkyně. Ke své činnosti pak stalker využil zejména dobrého úmyslu oběti na bezproblémový rozchod a udržování přátelského vztahu a také množství společných přátel. Tomuto pak pronásledovatel přizpůsobil svou strategii, kdy zejména za pomoci telekomunikačních prostředků (zasílání SMS, e-mailů nebo telefonátů) se snažil u oběti vzbudit různé pocity, především pocit náklonnosti, viny, strachu nebo lítosti. To vše za pomoci projevů přízně, vydírání nebo vyhrožování.

U druhé oběti je to především snadný přístup k oběti, žijící ve stejném městě. Tento fakt pak stalkerovi umožňuje snadné vykonávání svých praktik, které spočívaly především ve vyhledávání blízkostí své oběti, jak v místě bydliště nebo pracoviště oběti, tak i při běžném pobytu na veřejně přístupných místech. Stalker se stejně jako u oběti č. 1 snažil vzbudit pocit přízně, strachu či lítosti za pomoci vzbuzování strachu, vydírání či projevů náklonnosti za užití svých dalších praktik, jako např. předávání květin nebo dopisů, pomocí telefonátů, osobních kontaktů, zdržování se v blízkosti oběti nebo jejím pronásledování.

Praktiky obou stalkerů jsou vzhledem k okolnostem jednotlivých případů téměř shodné.

Výzkumná otázka

3. Jakým způsobem je oběť pronásledování omezena na běžném způsobu života?
4. S jakými konkrétními problémy se oběti musely potýkat?
5. Jaká újma je oběti v průběhu pronásledování způsobena?

OBĚŤ č. 1.

ot. č. 37. Jaké pocity, emoce či psychické stavy ve Vás vyvolávaly jednotlivé útoky?

„V podstatě se v tom střídalo všechno. Naštvaní, že otravuje mě, moje kamarády, moji rodinu, byl tam samozřejmě obrovský hněv, že otravuje mě, úzkost, strach, když mi vyhrožoval. Hlavně nejspíš to naštvaní, že pořád otravuje. Chvilčkama jsem taky měla pocit, že ztrácím rozum, už jsem z toho blbla, více méně.“

ot. č. 38. Jaké pocity jste měla mezi jednotlivými útoky?

„Více méně ty útoky přicházeli tak v takových krátkých intervalech, že jsem se ani nestačila vzpamatovat a už to přišlo znovu. Vždycky, když mi zakukala SMSka, tak se mi udělalo špatně od žaludku. Ke konci jsem se už z toho začala i klepat, už mi bylo zle, na zvracení takový ten pocit, že už sebou někde švihnu, co zas napsal, co zas přijde za pokusy. Protože toho fakt bylo hodně za ten den, tam nebylo místo si oddechnout. Proto jsem chodívala ven sama na procházky do polí, kde jsem nikoho nepotkala.“

ot. č. 39. Jaké důsledky na Vás pronásledování zanechávalo v jeho průběhu?

„Vždycky potom mi bylo špatně i fyzicky. Zdravotní následky jsem neměla, spíš jen špatný pocit od žaludku, tak na zvracení, ale to je spojený s tou psychikou, nic fyzického.“

OBĚŤ č. 2.**ot. č. 30. Existovali pro Vás nějaké varovné signály dalšího útoku?**

„*Tak on mi všechno tak všechno oznámil v té SMSce. Napsal třeba, jdeš do práce, budu tě čekat před barákem, běda jestli něco... Tak já jsem musela volat šéfa do práce a on pro mě musel přijet, protože jsem se bála. On mi všechno oznamoval.*“

ot. č. 34. Co pro Vás na pronásledování bylo nejhorší?

„*Asi bezmoc, protože jsem se nikde nedovolala pomoci, prostě nic nezabíralo. Aj když mi někdo chtěl pomoci, prostě ho zlikvidoval. To bylo prostě zbytečný, i když ho chtěl někdo bit. Po dobrým, po zlým to prostě nešlo. Policajti nic. Strach to je jasný. Bála jsem se vyjít někde na ulicu, v autě jsem se bála, co to za mnou jede auto někde. Vždycky, když jsem ho viděla někde, tak jsem se úplně rozklepala. Byla jsem vytřepaná furt. Zdravotní problémy jsem furt měla, chodila jsem furt na záchod, měla jsem průjmy. Zhubla jsem 8 kilo a byla jsem jak kostra. Co jsem snědla, to jsem vyzvrátila hned.“*

ot. č. 35. Jaké pocity, emoce či psychické stavy ve Vás vyvolaly jednotlivé útoky?

„*To o čem jsem mluvila předtím. Večer jsem nemohla jít nikam vůbec. Bála jsem se jít dom, furt mě musel někdo doprovázet. Pořád jsem musela někomu volat, aby šel se mnou na blbej nákup nebo někam. Kam jsem potřebovala, všude se mnou někdo chodil. Měla jsem úzkost, strach a na druhou stranu úplně nenávisť, že i kdybych měla v ruce něco, tak bych ho dokázala v tu chvíli zabít. Úplně prostě nenávisť, vztek. Já kolikrát jsem si říkala, že kdybych ho viděla před tou pracou, tak ho zabiju. Prostě bych neměla žádný výčitky svědomí.*“

ot. č. 37. Jaké důsledky na Vás pronásledování zanechávalo v jeho průběhu?

„*Jsem se klepala pořád a když jsem ho viděla třeba v autě, tak jsem nebyla schopna třeba ani zmáčknout spojku. Se mi úplně roztrpaly nohy, všecko. Zdravotní následky ani ne. Spíš jsem se vždycky hrozně rozklepala. Kdybych ho potkala, tak si myslím, že se rozklepu aj teď. Jinak, že bych byla nějak psychicky, to si myslím že ne.*“

Interpretace:

Z odpovědí obětí lze usoudit, že oběti pronásledování mají problémy s vykonáváním běžných činností, např. oběť č. 1 užívání mobilního telefonu a oběť č. 2 řízení automobilu. Lze usuzovat, že i vykonávání dalších dříve běžných činností může být pro oběti problematické. Dále oběť č. 2 nebyla schopna samostatného pohybu na veřejnosti.

Je zřejmé, že převážná většina všech problémů, se kterými se oběti musí potýkat je zapříčiněno stalkerovým působením na psychiku oběti. Zásadním faktorem je strach, který ovlivňuje veškeré počinání oběti. V životě oběti hrají i důležitou roli i další emoční pochody jako např. úzkost, hněv nebo nenávisť. Negativní emoční stavy neovlivňují jen psychickou pohodu oběti, ale i jejich fyzický a zdravotní stav. Pocity únavy, nevolnosti, malátnosti nebo úbytky váhy nejsou ojedinělé stavy.

Výzkumná otázka

6. Jakým způsobem oběť řešila konkrétní problémy?

OBĚŤ č. 1

ot. č. 54. Jak jste se v době pronásledování chovala vůči pronásledovateli?

„Já jsem se s ním nestýkala, takže na jeho SMSky jsem se snažila nereagovat.“

ot. č. 59. Věděla jste na koho se obrátit o pomoc?

„Potom už na tu vojenskou policii. Ale to až po konzultaci se svým tatškou. Předtím jsem nevěděla na koho se obrátit. Časem by mě asi napadlo jít na policii.“

OBĚŤ č. 2

ot. č. 54. Jak jste se v době pronásledování chovala vůči pronásledovateli?

„Odmítavě. Z mojí strany tam byla taky agrese, když po mně řval, tak jsem po něm řvala taky.“

ot. č. 58. Jak jste se bránila?

„Poslala jsem na něho někoho, ale to taky nepomohlo. Pár lidí za ním šlo, že mu to vysvětlí, že je to jinak, že ho zbijou, to taky nepomohlo, to taky nepochopil. Spoustu lidí za ním bylo, že mu domlouvali, telefonicky a třeba aj osobně. To ho akorát našťvalo. Začal vyhrožovat ještě víc, potom rodičům a všeckým. Na policii jsem byla, tam nic, tam se to akorát sepsalo, a oni s tím stejně nemohli nic dělat, dokud by mi nic neudělal, takže jsem čekala, než mě zabije a nikdo nic nedělal. Už jsem jim aj nadávala, ale taky to nepomohlo. Když mi napsal, že mi rozkope kundu, že mě zmlátí jak psa, tak jsem šla na policii, vzala jsem si i kamarádku, jestli nemůže za ním někdo zajít, kdyby uviděl policajta, že se to nějak řeší, ale nikdo nemohl nic udělat.“

ot. č. 60. Byla jste schopna se nějakým způsobem bránit či zajistit si bezpečí?

„Tak, měla jsem kolem sebe lidi, kteří se mnou chodili, vždycky se mnou někdo šel. Doprovázeli mne z práce, do práce.“

ot. č. 62. Věděla jste, na koho se obrátit o pomoc?

„Ne. Policie mi nepomáhala, tak jsem se potom obrátila na právníka.“

ot. č. 64. Jaká pomoc Vám byla poskytnuta?

„Každý se snažil jak mohl. Doprovázeli mne domů. Policie, ta nemohla dělat nic. Ale jednou, když jsem byla v Bystřici a on mně pronásledoval, tak jsme je volali a oni stavěli všechny auta, co jeli za mnou, abych mohla jet dom. Abych v pohodě dojela tím autem dom, aby nejel za mnou. Soud předběžným opatřením, ale to on porušil za dva dny co mu to bylo doručeno, takže to bylo nanic. O dalších organizacích jsem vůbec nevěděla.“

Interpretace

Jak oběť č. 1, tak i oběť č. 2 v první řadě hledali pomoc u své rodiny a přátel, se kterými své problémy řešili nebo se jimi obklopovali. Oběť č. 1 se snažila svého pronásledovatele ignorovat, kdežto oběť č. 2 se snažila stalkera aktivně odmítat. Jako další řešení problémů vidí oběti v oznámení pronásledování na policii. Jako účinný způsob řešení stalkingu považuje oběť č. 2, spolupráce s právníkem, který oběti pomáhá s komunikací dalšími úřady. Oběť č. 2 se také pokusila ukončit pronásledování za pomoci soudního předběžného opatření zákazu kontaktu.

Výzkumná otázka

7. Měla oběť dostatečné teoretické informace o pronásledování?
8. Věděla oběť, jak se k informacím o pronásledování dostat?

OBĚŤ č. 1**ot. č. 52. Věděla jste, že jste se stala obětí trestného činu?**

„Ze začátku mě jeho chování jen obtěžovalo, ale potom, když už jsem se pídila, jak ho zastavit, tak jsem přišla na to, že je čerstvě nový zákon, kde jsem zjistila, že se dopouští trestného činu. Toto jsem mu taky napsala, že jestli nepřestane, tak to oznámím jiným úřadům, kteří si s tím už poradí. Že už se nenechám vydírat. Dokonce jsem mu vypsala i paragrafy z toho zákona.“

ot. č. 53. Měla jste nějaké informace o pronásledování?

„Ze začátku jsem žádné informace neměla. Pak to tatka našel na internetu, tak jsem si o tom něco přečetla.“

ot. č. 56. Věděla jste, jak se pronásledování bránit?

„Proti tomu se nedá bránit. Do dneška to nevím. Jako změna bydliště to nepřipadá v úvahu. Uvažovala jsem o změně SIM karty, ale kvůli komplikacím jsem to neudělala.“

OBĚŤ č. 2**ot. č. 52. Věděla jste, že jste se stala obětí trestného činu?**

„To ještě nebyl trestný čin.“

ot. č. 53. Měla jste nějaké informace o pronásledování?

„Měla, protože v té době už vlastně ten jeden stalker utloukl tu holku na tom letišti, takže to už bylo hodně medializovaný. Tady to začalo se o tom tady mluvit pořádně.“

ot. č. 56. Sháněla jste nějaké informace o pronásledování?

„Něco jsem měla z televize, vlastně se děly takový nějaký případy, že to vlastně bylo v televizi.“

Interpretace

Na počátku pronásledování oběti nevědí, že se vůči nim děje něco špatného a měli o pronásledování jen velmi málo informací nebo neměli vůbec žádné. Tíživá situace však oběti nutí si informace dohledávat. Díky médiím i internetu jsou oběti schopny potřebné informace získat. V hledání informací jsou obětem velmi nápomocny blízké osoby.

Výzkumná otázka

9. Které zvolené postupy řešení problémů byly účinné?

OBĚŤ č. 1

ot. č. 48. Byla jste schopna pronásledování ukončit vlastními silami?

„I když jsem se snažila, nebyla.“

ot. č. 49. Jakým způsobem pronásledování skončilo?

„Musela jsem podat trestní oznámení, a pak po projednání vojenské policie to skončilo.“

ot. č. 61. Jaká pomoc Vám byla poskytnuta?

„Rodina mi poskytla hlavně svou podporou no a pak ta vojenská policie, že to s ním projednala.“

OBĚŤ č. 2

ot. č. 48. Byla jste schopna pronásledování ukončit vlastními silami?

„Ne.“

ot. č. 57. Jak jste se bránila?

„Ne. Tam se nedalo nějak bránit.“

ot. č. 60. Byla jste schopna pronásledování ukončit vlastními silami?

„Tak, měla jsem kolem sebe lidi, kteří se mnou chodili, vždycky se mnou někdo šel. Doprovázeli mne z práce, do práce.“

ot. č. 61. Mohla jste zvýšenou opatrností eliminovat riziko napadení?

„Byla jsem vždycky domluvená, že mi někdo zavolá, když bude čekat u baráku, taky pro mne někdo chodil na parkoviště, třeba táta.“

ot. č. 64. Jaká pomoc Vám byla poskytnuta?

„Každý se snažil jak mohl. Doprovázeli mne domů. Policie, ta nemohla dělat nic. Ale jednou, když jsem byla v Bystřici a on mně pronásledoval, tak jsme je volali a oni stavěli všechny auta, co jeli za mnou, abych mohla jet dom. Abych v pohodě dojela tím autem dom, aby nejel za mnou. Soud předběžným opatřením, ale to on porušil za dva dny co mu to bylo doručený, takže to bylo nanic. O dalších organizacích jsem vůbec nevěděla.“

ot. č. 68. Čí pomoc pro Vás byla nejefektivnější?

„Toho právníka. Tam se to všechno rozhýbalo, až když to vzal on. Tam už se rozhýbala i polici, když se mnou šel něco sepsat a tak. Z pomoci kamarádů si on moc nedělal. Začalo se to hýbat, až když do toho vstoupil ten právník.“

Interpretace

Z odpovědí obětí je možno usoudit, že oběti si samy nejsou schopny s pronásledováním vypořádat a ukončit jej. Obě oběti považují pomoc od blízkých osob jako velmi důležitou, i když s malou efektivitou působení na stalkera. Pomoc od policie považuje za efektivní oběť č. 1, kdežto oběť č. 2 pomoc policie považuje efektivní pouze jako chvilkovou, okamžitou. Oběť č. 2 velmi vyzdvihuje pomoc cizí úřední osoby (právníka), který je schopen za oběť komunikovat s úřady, organizacemi, samotným stalkerem i jinými organizacemi. Tato pomoc se zdá být pro oběť velmi efektivní.

Výzkumná otázka

10. S jakými následky se oběť musí potýkat po skončení pronásledování?
11. Podařilo se tyto následky odstranit?

OBĚŤ č. 1**ot. č. 40. Jaké následky na Vás pronásledování zanechalo po jeho skončení?**

„Více méně to bylo stejné, jako při pronásledování. Ted' už je však všechno v pořádku.“

OBĚŤ č. 2**ot. č. 38. Jaké následky na Vás pronásledování zanechalo po jeho skončení?**

„Je tam, třeba když jedu v noci autem, nemám ráda, když je na mě vzadu nalepený auto. Když vidím ve zpětném zrcátku nějaký světlo, to mi nedělá dobře. Strach mám pořád, když jedu v noci. A když to vidím v televizi, že se tohle někomu děje, tak se mi to úplně vrátí.“

Interpretace

Dle sdělení obou obětí, následky způsobené pronásledováním jsou v podstatě stejné jako v průběhu pronásledování. Tyto následky jsou převážně psychického rázu. Narušená psychika přetrvává i po ukončení pronásledování a oběti se s tímto problémem může potýkat i několik let. Časem se následky mírní, ale mohou přetrvávat nepříjemné pocity, především za okolností a na místech, které pronásledování připomínají.

Výzkumná otázka

12. Jsou nějaká doporučení, jak pronásledování úspěšně řešit?

OBĚŤ č. 1

ot. č. 69. Máte nějaké doporučení pro budoucí možné oběti?

„Rozhodně, ať to řeší, ať to nenechávají v sobě, ať se s tím obrátí o pomoc na rodinu, ať se obrátí na přátele, ať se obrátí na nějakou tu instituci, nejlépe na policii. Ať to rozhodně řeší. Hlavně, ať si skovávají SMSky, e-maily jako důkazní materiál.“

OBĚŤ č. 2

ot. č. 70. Přinesla Vám celá věc nějaké ponaučení?

„Řešit ho hned od začátku, aby to člověk nedržel v sobě a nebál se to někomu říct. Ať o tom ví co nejvíc lidí, aby se člověk nemusel domáhat toho, že mi nikdo nevěří, že jsem si to vymyslela.“

ot. č. 72. Máte nějaké doporučení pro budoucí možné oběti?

„S ničím nečekat a hned to nahlásit, prostě ať když to tam má jen nahlásit co se děje, ať je to třeba jen někde zapsané, že prostě se stalo to a to. I kdyby tam měla chodit třeba dvacetkrát denně, všechno tam sepsat. Ať potom někdo neříká, že jsem si něco vymyslela. Prostě pořád otravovat ty orgány, otravovat a otravovat.“

Interpretace

Obě oběti vřele doporučují nečekat s řešením vzniklé situace. Je důležité o věci mluvit, nenechávat si problémy pro sebe. Vzhledem k výše zjištěnému závěru, že oběť není schopna pronásledování zastavit sama, je nutné přemoci svůj ostych a oznámit pronásledování na policii a důsledně vyžadovat poskytnutí pomoci a zajištění ochrany. Žádost o pomoc svých přátel, rodiny či jiných institucí a organizací je také na místě hned při samotném vzniku pronásledování.

5.5 Shrnutí výsledků výzkumného šetření

Cílem výzkumu bylo popsat průběh pronásledování, se zaměřením na zjištění možností a praktik stalkera a možnosti obrany a ochrany obětí. Provedeným šetřením bylo zjištěno, že pronásledovatel pro naplnění svých cílů využívá všech dostupných možností a praktik. U subjektů účastnících se výzkumu to byla především znalost oběti coby bývalé přítelkyně, zneužití dobrého úmyslu udržení přátelského vztahu nebo snadného přístupu k oběti. Pronásledovatelé těmito možnostem přizpůsobili svou strategii, kdy za pomoci různých technik, nejčastěji za využití telekomunikačních prostředků se pro sebe snažili zajistit přízeň obětí. Pronásledovatelé jako nejčastější praktiky pak užívali zasílání různých zpráv, jak přes telekomunikační prostředky (např. SMS, e-mail) tak i klasických psaných dopisů nebo telefonátů. Zájmu oběti se snažili dosáhnout jak projevy náklonnosti, vzbuzení lítosti, citovým vydíráním, vzbuzením viny, tak i výhrůžkami a zastrahováním. Pronásledovatelé dále praktikují neustálé vyhledávání blízkosti oběti, setrvání v její blízkosti, slídění a pozorování oběti. Pronásledovatelé se mnohdy nezdráhají ohrozit tělesnou integritu oběti, např. fyzickým napadáním nebo jinými útoky např. vozidlem.

Kromě poznání praktik a strategií a možností stalkera, bylo nutno zkoumat, s jakými problémy se musí potýkat oběti pronásledování. Není účelné vyjmenovávat všechny jednotlivé problémy, kterých je jistě velké množství. V globále je možno říct, že v důsledku psychických změn mají oběti problémy s vykonáváním běžných rutinních činností, např. užívání mobilního telefonu nebo řízení vozidla.

Nejdůležitější pro pomoc obětem stalkingu je vědět, jaké nepříznivé důsledky pronásledování má na samotnou oběť. Provedeným šetřením bylo zjištěno, že nejzávažnější změny jsou na psychice oběti. V důsledku dlouhodobé a stále se opakující psychické zátěže, se dostávají různé psychické a emocionální stavy, jako např. nervozita, rozladěnost, špatná nálada, výbuchy hněvu, úzkost apod. Psychická zátěž a s tím související negativní emoční stavy neovlivňují jen psychickou pohodu obětí, ale i jejich fyzický a zdravotní stav. Pocity únavy, nevolnosti, malátnosti, nechutenství, nespavost nebo poruch příjmu a vylučování anebo úbytky váhy nejsou ojedinělé stavy. Dále pocity bezmocnosti mohou vést k nedůvěře k jiným osobám a poté k narušení sociálních vazeb s okolím. **Zcela zásadním faktorem v tomto případě je strach**, který s prodlužující se dobou pronásledování neustále narůstá.

Pro řešení vyvstalých problémů v souvislosti s pronásledováním je dobré vědět, zda oběť má dostatečné povědomí o tom, čím právě prochází a jak nepříznivou situaci řešit. Provedeným dotazováním bylo zjištěno, že na počátku pronásledování neměli oběti žádné informace, o které by se mohly opřít. Tíživá situace však v průběhu pronásledování oběti přiměje informace vyhledávat. Neocenitelným pomocníkem jsou různé multimediální kanály, především internet.

Pokud má být pomoc budoucím obětem stalkingu účinná, musí se zkoumat chování bývalých obětí, za účelem zjištění efektivních způsobů řešení problémů souvisejících s pronásledováním. U zkoumaných subjektů byla zjištěna jen částečná shoda, kdy obě oběti se shodli na tom, že velmi potřebná pomoc je od své rodiny a přátel. Naopak k rozdílům došlo, co se týče pomoci ze strany policie, kdy jedna z obětí tuto pomoc uvedla jako efektivní, kdežto druhá oběť ji považuje téměř neefektivní. Dále jako zcela neefektivní je považována pomoc od soudu, formou soudního předběžného opatření zákazu styku. Dále jako účinná pomoc je ze strany druhé oběti považována pomoc od právníka, který zajišťuje komunikaci s úřady a dodává pro oběť punc důvěryhodnosti. O pomoc dalších institucí žádná ze zkoumaných obětí nepožádala. Samotné chování oběti vůči stalkerovi, kdy stalker byl odmítán nebo ignorován, nepřineslo žádný efekt, ale ani situaci nehrotilo. Žádná z obětí nebyla schopna vlastními silami pronásledování ukončit.

Protože problémy oběti nekončí ukončením stalkingu, pro komplexnost byl zkoumány následky, které pronásledování na oběti zanechalo. Provedený výzkum prokázal, že oběti mají psychické obtíže i po ukončení pronásledování a mohou přetrvávat i několik let. Je to především strach ze styku s pronásledovatelem, nedůvěra, přehnaná opatrnost, noční můry apod. Velmi často se objevují nepříjemné pocity, především za okolností a na místech, které pronásledování připomínají.

5.6 Doporučení obětí

I když doporučení od obětí nebylo zahrnuté do stanovených cílů této práce, považoval jsem tento fakt za zajímavé zjištění a zahrnul jsem jej mezi výzkumné otázky. Obě oběti se shodly na tom a vše doporučují neotálet s řešením vzniklé situace. Je důležité o věci hovořit a nenechávat si své problémy pro sebe. Vzhledem k výše zjištěnému závěru, že oběť není schopna pronásledování zatavit sama, je nutné přemoci svůj ostych a oznámit pronásledování na policii a důsledně vyžadovat poskytnutí pomoci a zajištění bezpečí. Žádost o

pomoc svých přátel, rodiny či jiných institucí a organizací je také na místě hned při samotném vzniku pronásledování.

ZÁVĚR

Práce se zabývá poměrně novým fenoménem se zavedeným názvem „stalking“. Práce je zaměřena především na oběť stalkingu a pomoc obětem. Teoretická část je rozdělena na čtyři hlavní části. První část s názvem „Stalking“ se zabývá vymezením pojmu, historií, projevy a důsledky stalkingu. Druhá část s názvem „Účastníci stalkingu“ se zabývá stalkery, obětí dalšími účastníky stylingu a falešnými oběťmi. Třetí část s názvem „Právní hledisko stalkingu“ je celá zaměřená na trestní odpovědnost stalkera s uvedením trestného činu „Nebezpečné pronásledování“. Ve čtvrté části s názvem „Pomoc obětem stalkingu“ jsou popsány různé způsoby pomoci.

V empirické části jsou popsány informace o provedeném výzkumném postupu. Jsou zde uvedeny stanovené cíle, výzkumné otázky, výzkumný soubor a výzkumné metody. Dále je zde popsán postup sběru a vyhodnocení získaných dat.

Provedeným šetřením a zpracováním dat byly naplněny stanovené cíle. Získané informace po zpracování byly porovnány s odbornou literaturou, kdy získané výsledky s odbornou literaturou korespondovali a je možno je považovat za správné. To však neznamená, že získané výzkumné závěry je možno zobecňovat, neboť výzkumný vzorek je příliš malý na to, aby získané závěry mohly být považovány za obecně pravdivé.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha : Portál, 2005.

ISBN 80-7367-040-2.

ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha : Grada Publishing a.s., 2008.

ISBN 978-80-247-2207-8.

ČÍRTKOVÁ, L, VITOUŠKOVÁ, P a kol. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. Praha : Grada Publishing a.s., 2007. ISBN 978-80-247-2014-2.

ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-474-3

NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion Praha s.r.o., 2010. ISBN 978-80-7317-084-4.

KOPECKÝ, K. *Stalking a kyberstalking - Nebezpečné pronásledování (studie)*. Praha : Net University s.r.o., 2010. ISBN 978-80-254-7737-3

BUSKOTTE, A. *Z pekla ven Žena v domácím násilí*. Brno : Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6

MARREWA, A. *Nenechte si ubližovat*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-510-5

LINHART, M. Ministerstvo vnitra, Stanovisko odboru bezpečnostní politiky k některým problémům spojeným s výkladem skutkové podstaty nebezpečné pronásledování. Praha : 2010

zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

zákon č. 40/1961 Sb., trestní zákon

zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1	<i>Chování stalkera podle výzkumu Vosse z roku 2004 (Čírtková, 2008)</i>	15
Tabulka 2	<i>Důsledky stalkingu na oběť (Čírtková, 2007)</i>	17
Tabulka 3	<i>Tabulka rizika (Čírtková 2008)</i>	23

SEZNAM PŘÍLOH

P I. Přepis interview s obětí č. 1

P II. Přepis interview s obětí č. 2

PŘÍLOHA P I: PŘEPIS INTERVIEW S OBĚTÍ Č. 1

Interview s prvním zkoumaným subjektem

Jedná se o ženu ve věku 21, která se stala obětí stalkingu ve svých 20 letech.

Otázky zaměřené na oběť:

1. ot. V době pronásledování jste žila ve městě nebo na vesnici?

oběť: Ve městě.

2. ot. V době pronásledování jste žila v bytě nebo v rodinném domku?

oběť: V bytě.

3. ot. V době pronásledování jste žila sama nebo s dalšími osobami?

oběť: Pouze s maminkou.

4. ot. Jaké zaměstnání jste v době pronásledování vykonávala?

oběť: Studuji.

Otázky zaměřené na osobu stalkera:

5. ot. Byl vám pronásledovatel známý, nebo se jednalo o neznámého pachatele?

oběť: Známý.

6. ot. Pronásledovatelem byl muž nebo žena?

oběť: Muž.

7. ot. Jaký byl věk pronásledovatele?

oběť: 21

8. ot. Byl mezi Vámi a pronásledovatelem nějaký vztah?

oběť: Ano, předtím jsme spolu chodili asi 3 roky.

9. ot. Věděla jste o pronásledovateli nějaké další informace?

oběť: Věděla jsem o něm úplně všechno, znala jsem i jeho rodinné příslušníky.

Otázky zaměřené na vznik pronásledování:

10. ot. Před započítím pronásledování vznikl mezi Vámi a pronásledovatelem nějaký vztah?

oběť: Byl to můj přítel.

11. ot. Jste schopna si uvědomit, kdy vlastně pronásledování začalo?

oběť: 1. března loňského roku.

12. ot. Jak je možné, že to dovedete tak přesně určit?

oběť: Když jsme se spolu rozešli někdy v listopadu, před tím vlastně občas jsme si něco napsali, jako: jak se máš a tak. Myslela jsem si, že spolu můžeme normálně komunikovat, že jo. Většinou to lidi dělají. No a najednou mě začal zvát, já nevím na oběd, na večeři a na takové věci a už ve mně něco zablikalo, že tohle ne. Takhle to nechci směřovat. Tak jsem mu řekla, že bohužel, takhle už to nepůjde a to bylo tak týden předtím, vlastně. On potom mi hned začal velmi agresivně psát. To bylo právě od toho 1. března, kdy se to tak vlastně sešlo, ale první co bylo, tak zkusil na mne nahrát svoji sebevraždu a chtěl, ať za ním přijedu. Jako že se mu něco stalo.

13. ot. Do března jste to tedy považovala jako nějaké pokusy o slepení vztahu?

oběť: Ne, ne, právě že vůbec. Právě že, mi jsme se rozešli v tom listopadu. S rodinou to měl vždycky nanic, různé problémy, tak jsem si říkala, že mi může napsat jak se má v práci, jestli má problémy, jak se mám ve škole a podobně. Bylo to prostě na takové úrovni přátelství, normální komunikace. Potom koncem února mě potom začal zvát na obědy, na kafe a podobně, a to už ve mně něco blikalo, že není něco v pořádku, ne tohle nepůjde. Řekl mi, že se chce vrátit. Já už jsem samozřejmě nechtěla, protože mi to po třech letech stačilo, když už se choval dost hrozně a už jsem neměla důvod se k němu vracet. Když jsem ho několikrát odmítla, potom právě toho 1. března, nějak v sobotu ráno mi přišla SMSka z cizího čísla, jako že je to jeho potencionální švagr, a že se na něho nemůže dozvonit, doklepat, že si asi něco udělal. V první chvíli mě to samozřejmě vyděsilo, panika. Už jsem se chtěla sebrat a jet se na něho podívat, ale pak jsem si říkala, že je to nějaký divný. Tak jsem volala tomu potencionálnímu švagrovi, ale nebral to, tak jsem si říkala, že v tom bude nějaký zádrhel, tak jsem mu psala, co se děje. Proč mi to nechce vzít? Že se s ním potřebuji na něčem domluvit a najednou, že jsou někde ve škole, na nějaké akci a podobně. Tak jsem si říkala, že asi těžko, když se na něho nemůže dozvonit. No, a potom jsem mu už napsala, že to byl docela dobrý pokus, ale nejsou úplně hloupá, abych se nechala vyděsit, ať mi dá pokoj, že tady tímhle na mně nevyzraje, že se nenechám do ničeho natlačit. Od toho dne mi

začalo vlastně bombardování SMSkama. Denně mi posílal 20 – 30 SMSek. Trvalo to asi dva měsíce.

14. ot. Co pronásledování předcházelo?

otázka zodpovězena již v otázce č. 13. (Snaha o obnovení vztahu.)

15. ot. Jak jste se v té době vůči pronásledovateli chovala?

oběť: Ze začátku přátelsky, jako normální lidé, ale potom když jsem zjistila, že mu jde o víc, tak jsem mu řekla, že ne. Už s ním nechci chodit zpátky, ale že můžeme zůstat přáteli, že se můžeme vídat občas, protože máme hodně společných kamarádů. Myslela jsem si, že spolu budem normálně komunikovat, ale po tomhle tom útoku, více méně, nebo pokusu nahrát na mne svou sebevraždu, tak jsem více méně přestala s ním komunikovat. Přestala jsem odpovídat na SMSky, přestala jsem reagovat na cokoliv a už jsem ho nechtěla ani vidět.

16. ot. Mohl by u Vás pronásledovatel vidět nějaké chování, které by k Vám pronásledovatele mohlo připoutat?

oběť: Možná ano. Asi 20. února mi přišla SMSka, že má lístek do kina do Olomouce na Avatara. Já jsem tento film chtěla vidět, zajímalo mne to, tak jsem řekla, že jo. Měli jsme jet ještě s nějakým jeho dalším kámošem. Neviděla jsem v tom nic špatného. Nenapadlo mne, že by to mohl brát jinak, takže jsem v pohodě jela, protože tam měl jet i ten jiný kamarád, takže jsem v tom neviděla jiný problém. Právě po tomto 20. únoru mne začal zvat na ty obědy, večere a tak.

17. ot. Jak se k Vám a ve Vaší přítomnosti pronásledovatel choval, než jste si uvědomila, že není něco v pořádku?

oběť: Téměř každý den mi volal, ale ještě to bylo v takové úměrné míře, nebylo to agresivní. Chtěl to se mnou dát zase dohromady a pořád to zkoušel. Já jsem ho pořád odmítala, protože on za tím vidí něco jináčího. Už jsem tím nechtěla znovu procházet. Potom začal být hrozně labilní. V jedné SMSce mi napsal, že mne miluje, že se chce vrátit, ale v druhé SMSce mi napsal jaká jsu kurva, s prominutím a podobně. A to se tak střídalo, kdy během půl hodiny byl schopen ty svoje nálady několikrát změnit.

18. ot. Co nebo jaké varovné signály Vás upozornily, že není něco v pořádku?

oběť: Už to jeho zvaní na obědy a večeře mne upozorňovali, že není něco v pořádku, ale pořád jsem to ještě nebrala jako pronásledování. Jen jsem mu říkala, že nemám zájem. Také zapracovala moje intuice, protože mě najednou pozval na oběd, což on normálně nedělal. Nevím proč, ale už v tu dobu to ve mně zablikalo. Asi šestý smysl.

19. ot. Kdy nebo v jaké fázi pronásledování jste si uvědomila, že se jedná o pronásledování?

otázka zodpovězena již v otázce č. 12. (když začal citově vydírat svou sebevraždou)

20. ot. Víte jaké motivy pronásledovatele vedly k Vašemu pronásledování?

oběť: To je právě to, co mi absolutně není jasný. Možná touha vrátit se. Ale nevím, co by ho k tomu vedlo, když mi předtím vyčetl všechno co se mu na mně nelíbí a aj mi řekl, že se mu vůbec nelíbím. Proto mi to není jasný.

21. ot. Jak se v té době pronásledovatel choval nebo jaké používal praktiky?

oběť: Dvakrát nebo třikrát za mnou přijel, ale více méně mi posílal jen SMSky a e-maily.

22. Jak se choval, když za Vámi přijel?

oběť: To bylo vždycky s brekem, že beze mě nemůže žít, že mě miluje, že se ke mně chce vrátit a podobně. Jednalo se spíš o citové vydírání.

23. ot. Jak jste se v té době zachovala Vy?

oběť: Odmítala jsem ho. Řekla jsem mu, ať mě nekontaktuje, ani za mnou nechodí, ale samozřejmě to bylo k ničemu.

Otázky zaměřené na samotný průběh pronásledování:

24. ot. Jak dlouho pronásledování trvalo?

oběť: Velmi intenzivně to trvalo dva měsíce. Pak jsem to po těch dvou měsících nahlásila. Takže tím, že jsem to nahlásila vojenské policii a ti mu pohrozili, že by to pro něj mělo velmi nepříjemné důsledky, kdyby pokračoval, tak toho víceméně nechal. Já jsem to zabrzdila včas. Ještě občas napíše, ale tak jednou za dva měsíce, což už je v pohodě.

25. ot. Jakým způsobem pronásledování probíhalo?

oběť: Posílal SMSky, e-maily, vzkazy po přátelích, otravoval moje kamarády a bombardoval je SMSkami, a mám pocit, že volal i mé babičce, což teda nechápu, kde na ni vzal čís-

lo. Naše otravoval, mamku, taťku, bráchu, SMSkama a e-mailama je bombardoval i naše společné kamarádky. Mne však v podstatě jen elektronicky.

26. ot. Měnil se nějakým zásadním způsobem průběh pronásledování? Jak?

oběť: Ne

27. ot. Kde všude k pronásledování potažmo k útokům pronásledovatele docházelo?

oběť: Kromě těch dvou nebo tří návštěv u nás doma, nikde jinde.

28. ot. Jaké praktiky pronásledovatel užíval?

oběť: Pouze zasílání SMS a e-mailů, nic nedělal. Jinak otravoval moje kamarády a rodiče.

29. ot. Jaké projevy vůči Vám praktikoval?

oběť: V podstatě se mě snažil citově vydírat a vyhrožovat.

30. ot. Docházelo i k Vašemu fyzickému napadání?

oběť: Ne.

31. ot. Užil pronásledovatel vůči Vám nějakou zbraň? Jakou?

oběť: Ne

32. ot. Poškozoval Vám pronásledovatel majetek?

oběť: Ne

33. ot. Existovali pro Vás nějaké varovné signály dalšího útoku?

oběť: Nic si nevybavuji. Asi nic.

34. ot. Pronásledování bylo zaměřené pouze vůči Vám nebo i vůči jiné osobě?

oběť: Že by vyloženě pronásledoval někoho jiného, asi ne. Spíš jen všechny otravoval. Myslím, že byl jednou za mým tátou, ale ten jej hned vypoklonkoval.

35. ot. Existovali nějaké okolnosti, které situaci hrotili (uklidňovali)? Jaké?

oběť: Nevím o ničem.

Otázky zaměřené na důsledky a následky pronásledování:

36. ot. Co pro Vás na pronásledování bylo nejhorší?

oběť: Když se mi pokusil namluvit, že má rakovinu a že má AIDS, a že ho mám pravděpodobně i já, jenže mi tam zase neseděli nějaké věci, takže jsem na to přišla, že ne, že je to blbost a vymýšlí si. Takže nejhorší pro mě byl strach, třeba, že na mne někde bude čekat, třeba před školou. Nevěděla jsem, co od něho můžu čekat. Vůbec jsem ho nepoznávala. Nevím, co se s ním stalo. Velice nepříjemné bylo, že mi denně přišlo 20, 30 SMSek, kde mě v jedné vydírá citově, ve druhé mi vyhrožuje, ve třetí mi vyznává lásku a pořád dokola. To bylo to nejhorší. Vadilo mi, že otravoval i moje známé a rodinu.

37. ot. Jaké pocity, emoce či psychické stavy ve Vás vyvolávaly jednotlivé útoky?

oběť: V podstatě se v tom střídalo všechno. Naštvaní, že otravuje mě, moje kamarády, moji rodinu, byl tam samozřejmě obrovský hněv, že otravuje mě, úzkost, strach, když mi vyhrožoval. Hlavně nejspíš to naštvaní, že pořád otravuje. Chvilka jsem taky měla pocit, že ztrácím rozum, už jsem z toho blbla, více méně.

38. ot. Jaké pocity jste měla mezi jednotlivými útoky?

oběť: Více méně ty útoky přicházely tak v takových krátkých intervalech, že jsem se ani nestačila vzpamatovat a už to přišlo znovu. Vždycky, když mi zakukala SMSka, tak se mi udělalo špatně od žaludku. Ke konci jsem se už z toho začala i klepat, už mi bylo zle, na zvracení, takový ten pocit, že už sebou někde švihnu, co zas napsal, co zas přijde za pokusy. Protože toho fakt bylo hodně za ten den, tam nebylo místo si oddechnout. Proto jsem chodívala ven sama na procházky do polí, kde jsem nikoho nepotkala.

39. ot. Jaké důsledky na Vás pronásledování zanechávalo v jeho průběhu?

oběť: Vždycky potom mi bylo špatně i fyzicky. Zdravotní následky jsem neměla, spíš jen špatný pocit od žaludku, tak na zvracení, ale to je spojený s tou psychikou, nic fyzického.

40. ot. Jaké následky na Vás pronásledování zanechalo po jeho skončení?

oběť: Více méně to bylo stejné, jako při pronásledování. Teď už je však všechno v pořádku.

41. ot. Jak ovlivnilo pronásledování Vaše okolí?

oběť: Co jsem se se známýma bavila, většinou měli spíš strach o mě. Všechno mi říkali tak opatrně, aby mně tím nerozhodili, ale já jsem byla ráda, že mi to řekli, že vím, že neotravuje jenom mě, ale i ostatní. Rozhodně mi to však jedno nebylo. Mamka, ta ho vždycky nějak

odpálkovala, taťka, tem mi řekl až tak za týden, že mu psal, ale na to odpověděl, ať mi dá pokoj. To, že otravuje spíš rozhodilo mě než je. Oni to brali tak nějak v pohodě.

Otázky zaměřené na reakce stalkera:

42. ot. Měla jste nějaké informace o tom, že pronásledovatel má o Vás nějaké informace?

oběť: Protože jsme spolu chodili, věděl o mně úplně všechno.

43. ot. Znal pronásledoval Váš denní režim?

oběť: Znal i moje zvyky i denní režim.

44. ot. Sdělil Vám pronásledovatel někdy důvod jeho počínání?

oběť: Nikdy jsme o důvodech jeho pronásledování nemluvili. Asi se chtěl vrátit.

45. ot. Jaký důvod pronásledování uváděl pronásledovatel úřadům?

oběť: Nikdy jsem to neřešila přes nějaké úřady. Jenom přes vojenskou policii, ale co těm řekl nevím.

46. ot. Byly vůči pronásledovateli uplatněny nějaké sankce ze strany úřadů či policie?

oběť: Myslím, že nějaká sankce tam byla. Oni mu pohrozili, pokud v tomhle bude pokračovat, bude to mít za následky to, že může taky přijít o práci. Myslím, že dostal i nějakou peněžní pokutu, mám ten pocit, že to říkal pan vyšetřovatel.

47. ot. Jak na tyto sankce pronásledovatel reagoval?

oběť: Asi po dvou týdnech, co jsem to oznámila na vojenskou policii, tak s tím přestal. Nevím, co ho přimělo mě otravovat. Bylo to potom už rychlý.

Otázky zaměřené na ukončení pronásledování:

48. ot. Byla jste schopna pronásledování ukončit vlastními silami?

oběť: I když jsem se snažila, nebyla.

49. ot. Jakým způsobem pronásledování skončilo?

oběť: Musela jsem podat trestní oznámení, a pak po projednání vojenské policie to skončilo.

50. ot. Jak se pronásledovatel vůči Vám choval po skončení pronásledování?

oběť: Už jsme se nikdy neviděli, ale sem tam napíše nějakou SMSku, ale to už v rámci nějaké slušnosti. Nad tím už se dá mávnout rukou, takže v pohodě.

51. ot. Byl pronásledovatel za své jednání nějak potrestán?

oběť: Asi jen tou finanční pokutou, nevím. Já jsem se pak už o to nezajímala. Mojí cílem nebylo ho nějak potrestat. Já jsem chtěla, aby mi už dal pokoj. Jak ho potrestají, mi bylo jedno.

Otázky zaměřené na chování oběti:

52. ot. Věděla jste, že jste se stala obětí trestného činu?

oběť: Ze začátku mně jeho chování jen obtěžovalo, ale potom, když už jsem se pídila, jak ho zastavit, tak jsem přišla na to, že je čerstvě nový zákon, kde jsem zjistila, že se dopouští trestného činu. Toto jsem mu taky napsala, že jestli nepřestane, tak to oznámím jiným úřadům, kteří si s tím už poradí. Že už se nenechám vydírat. Dokonce jsem mu vypsala i paragrafy z toho zákona.

53. ot. Měla jste nějaké informace o pronásledování?

oběť: Ze začátku jsem žádné informace neměla. Pak to taťka našel na internetu, tak jsem si o tom něco přečetla.

54. ot. Jak jste se v době pronásledování chovala vůči pronásledovateli?

oběť: Já jsem se s ním nestýkala, takže na jeho SMSky jsem se snažila nereagovat.

55. ot. Jak se v průběhu pronásledování měnily vaše pocity vůči pronásledování?

oběť: Byla jsem na něho našťvaná. Vadilo mi, co dělal.

56. ot. Věděla jste jak se pronásledování bránit?

oběť: Proti tomu se nedá bránit. Do dneška to nevím. Jako změna bydliště to nepřipadá v úvahu. Uvažovala jsem o změně SIM karty, ale kvůli komplikacím jsem to neudělala.

57. ot. Jak jste se bránila?

oběť: Více méně jsem na něho nereagovala, dělala jsem mrtvého brouka. Kromě toho, že jsem mu řekla, že to postoupím jiným úřadům, jsem se nijak jinak nebránila.

58. ot. Byla jste schopna se nějakým způsobem bránit či si zajistit bezpečí?

oběť: K oznámení na policii mě dokopala mamka. Postupem času bych se asi taky sama začala nějak bránit.

59. ot. Věděla jste na koho se obrátit o pomoc?

oběť: Potom už na tu vojenskou policii. Ale to až po konzultaci se svým tatškou. Předtím jsem nevěděla na koho se obrátit. Časem by mě asi napadlo jít na policii.

60. ot. Požádala jste někoho o pomoc?

oběť: Jenom rodinu a pak tu vojenskou policii.

61. ot. Jaká pomoc Vám byla poskytnuta?

oběť: Rodina mi poskytla hlavně svou podporou, no a pak ta vojenská policie, že to s ním projednala.

62. ot. Požádala jste o pomoc nějakou instituci nebo organizaci?

oběť: Jenom vojenskou policii.

63. ot. V jaké fázi (bodě) jste o pomoc požádala?

oběť: Když už ty SMSky byly výhrušnější a agresivnější. Když už to překročilo únosnou mez. I když jsem se začala chodit sama. Už jsem začala mít nepříjemný pocit.

64. ot. Co Vás přimělo vyhledat pomoc?

oběť: Nevím, asi ten strach.

65. ot. Čí pomoc pro Vás byla nejefektivnější?

oběť: Vojenské policie.

66. ot. V čem Vám tato pomoc byla nejpřínosnější?

oběť: To že přestal otravovat

67. ot. Přinesla Vám celá věc nějaké poučení?

oběť: Je to zkušenost, je to nepříjemná zkušenost, budu vědět, že si mám dávat pozor na chlapy a za druhé, už bych věděla, kam se mám přímo obrátit.

68. ot. Jsou nějaké věci, co by jste zpětně udělala jinak?

oběť: Asi ne. Mně šlo o to, aby dal pokoj, a toho jsem docílila. Ale kdybych se mohla vrátit úplně na začátek, tak bych s ním nejezdila do toho kina.

69. ot. Máte nějaké doporučení pro budoucí možné oběti?

oběť: Rozhodně, ať to řeší, ať to nenechávají v sobě, ať se s tím obrátí o pomoc na rodinu, ať se obrátí na přátele, ať se obrátí na nějakou tu instituci, nejlépe na policii. Ať to rozhodně řeší. Hlavně, ať si schovávají SMSky, e-maily, jako důkazní materiál.

PŘÍLOHA P II: PŘEPIS INTERVIEW S OBĚTÍ Č. 2

Interview s druhým zkoumaným subjektem

Jedná se o ženu ve věku 34, která se stala obětí stalkingu ve svých 30 letech.

Otázky zaměřené na oběť:

1. ot. V době pronásledování jste žila ve městě nebo na vesnici?

oběť: Ve městě.

2. ot. V době pronásledování jste žila v bytě nebo v rodinném domku?

oběť: V bytě.

3. ot. V době pronásledování jste žila sama nebo s dalšími osobami?

oběť: Nejdříve sama, pak s rodiči.

4. ot. Jaké zaměstnání jste v době pronásledování vykonávala?

oběť: Servírka.

5. ot. V zaměstnání jste v době pronásledování pracovala sama nebo jste byla obklopena dalšími spolupracovníky?

oběť: S dalšími osobami.

Otázky zaměřené na osobu stalkera:

6. ot. Byl vám pronásledovatel známý, nebo se jednalo o neznámého pachatele?

oběť: Známý od vidění.

7. ot. Pronásledovatelem byl muž nebo žena?

oběť: Muž.

8. ot. Jaký byl věk pronásledovatele?

oběť: Nevím.

9. ot. Byl mezi Vámi a pronásledovatelem nějaký vztah?

oběť: Ne.

10. ot. Věděla jste o pronásledovateli nějaké další informace?

oběť: Ne.

Otázky zaměřené na vznik pronásledování:

11. ot. Před započítím pronásledování vznikl mezi Vámi a pronásledovatelem nějaký vztah?

oběť: Ne.

12. ot. Jste schopna si uvědomit, kdy vlastně pronásledování začalo?

oběť: Ne.

13. ot. Co pronásledování předcházelo?

oběť: On furt dával nějaký kvítka za stěrače a dopisy a furt otravoval. On mě pořád nějak naháněl. A když jsem mu dala najevo, že to nechcu, nejdřív mě furt zval na kafe, tak jsem mu řekla, že s ním nikam nepůjdu, že mám přítele, tak on si nedal říct. Furt mi to tam nosil dokola dál.

14. ot. Jak jste se vůči pronásledovateli chovala?

oběť: Odměřeně.

15. ot. Mohl by u Vás pronásledovatel vidět nějaké chování, které by k Vám pronásledovatele mohlo připoutat?

oběť: Ne.

16. ot. Jak se k Vám a ve Vaší přítomnosti pronásledovatel choval, než jste si uvědomila, že není něco v pořádku?

oběť: On se mnou nějak nekomunikoval, on mi psal ty dopisy. Když přišel na kafe, ale to už bylo před x rokama, to si normálně objednal, tak jsem mu objednala, a to bylo celý. Jinak se mnou nikdy nějak nekomunikoval. Až potom jak jsem mu vrátila ten dopis, mě naháněl na ulici, ať přijdu na kafe.

17. ot. Co nebo jaké varovné signály Vás upozornily, že není něco v pořádku?

oběť: Jo, že to pořád nechápal. Pořád mi nosil nějaký kytky za stěrače auta a dopisy za stěrač auta pořád.

18. ot. Víte jaké motivy pronásledovatele vedly k Vašemu pronásledování?

oběť: Touha po sblížení. On mě chtěl pozvat na kafe. Potom, co už jsem se dověděla, co mi psal v SMSkách, to že se mnou chce chodit, pak že se mnou chce mít dítě a takový blbosti.

19. ot. Jak se v té době pronásledovatel choval nebo jaké používal praktiky?

oběť: Toš ty kytky furt, aj do práce mi přišla kytica, já jsem nevěděla od koho. Tam nebyl žádný vzkaz a potom mi dával ty kytky za stěrače auta a dopisy za stěračema auta. On mi to pak napsal, že to byl on.

20. ot. Jak jste se v té době zachovala Vy?

oběť: Já jsem to sebrala a kytku jsem šlahla někde na zem a nejdřív jsem si z toho dělala srandu. Dávala jsem to každému přečíst a měli jsme z toho randu. Pak už to začal přitvrzovat ty dopisy. Začal vyhrožovat, začal nadávat v těch dopisech, a potom byl zlej.

Otázky zaměřené na samotný průběh pronásledování:

21. ot. Jak dlouho pronásledování trvalo?

oběť: Tak rok, tři čtvrtě roku.

22. ot. Jakým způsobem pronásledování probíhalo?

oběť: Furt mě sledoval. 24 hodin věděl, co dělám, kde jsu, s kým jsu. Aj když já jsem nevěděla co budu dělat a náhodou jsem někam odjela, on věděl, že jsem odjela, nebo podívala jsem se z okna a on tam stál v autě před barákem. On mi prostě o všeckým dával vědět. Psal mi SMSky, ted' jsi tam a tam, ted' jsi byla tam a tam.

23. ot. Měnil se nějakým zásadním způsobem průběh pronásledování? Jak?

oběť: Nejdřív to bylo po dobrým, když to nešlo po dobrým, tak to psal po zlým. Potom zas úplně vyhrožoval, nadával mi v práci před lidima, když tam vletěl, a to už když jsem požádala o pomoc vlastně jeho syna, přes kamaráda, který ho znal. Požádala jsem kamaráda, aby zavolal jeho syna, jestli by mu nemohl domluvit. Nato on vlastně vletěl ke mně do práce, no a tam na mne začal řvát a nadávat mi, že jsu kurva, že se kurvím a takový věci. Měnil projevy, přízně přes vyhrožování a projevy agrese a furt dokola zase.

24. ot. Kde všude k pronásledování potažmo k útokům pronásledovatele docházelo?

oběť: V práci, doma, aj když jsem jela do jinýho města, tak aj v jiným městě, furt mě sledoval. Jezdil za mnou autem. Aj když jsem měla přítele z jiné vesnice, tak tam taky jezdil a taky tam každýho otravoval. Prostě všude.

25. ot. Jaké praktiky pronásledovatel užíval?

oběť: Zjistil telefonní čísla, aj když jsem ho změnila, tak ho zase zjistil. Telefonoval furt, psal SMSky, psal dopisy. Chodil kolem mého zaměstnání a nahlížel dovnitř. Přišlo mi pár SMSek, že dal někde inzerát, a nebo, a to psal asi on, že odpovídá na můj inzerát a takový, že asi si někde vymýšlel, že jsem třeba nějaká prostitutka nebo něco takovýho. Několik SMSek mi přišlo, ale to si myslím, že psal stejně on.

26. ot. Jaké projevy vůči Vám praktikoval? (projevy přízně, prosby, působení na city, vyhrožování, psychický nátlak, vydírání, poškozování dobrého jména)

oběť: Všechny lidi co mi chtěli pomoci, otravoval. Třeba náhodně, když jelo auto kolem nebo co stálo vedle mojího auta, on si domyslel, že je to můj milenec a začal chlapa otravovat. Zvonil u mne doma.

27. ot. Docházelo i k Vašemu fyzickému napadání?

oběť: Ne, jen když na mě přišel do té práce, já jsem stála za barem, ale mi jen vyhrožoval a potom na konci, když na mne najížděl tím autem.

28. ot. Užil pronásledovatel vůči Vám nějakou zbraň? Jakou?

oběť: Auto.

29. ot. Poškozoval Vám pronásledovatel majetek?

oběť: Ne.

30. ot. Existovali pro Vás nějaké varovné signály dalšího útoku?

oběť: Tak on mi všechno tak všechno oznámil v té SMSce. Napsal třeba, jdeš do práce, budu tě čekat před barákem, běda jestli něco... Tak já jsem musela volat šéfa do práce a on pro mě musel přijet, protože jsem se bála. On mi všechno oznamoval.

31. ot. Pronásledování bylo zaměřené pouze vůči Vám nebo i vůči jiné osobě?

oběť: Proti všem, kdo mi chtěl pomoci, všichni kdo se kolem mne pohybovali, všem vyhrožoval, propíchal kola u aut.

32. ot. Používal pronásledovatel vůči jiným osobám stejné praktiky?

oběť: Vyhrožování, vydírání, zabije, podřeže, milión SMSek, telefony. V podstatě stejné věci.

33. ot. Existovali nějaké okolnosti, které situaci hrotily (uklidňovali)? Jaké?

oběť: Nejdřív, když jsem mu na pár SMSek odepsala, tak už jsem na něho byla sprostá, nadávala jsem mu, že je idiot, že má nízký IQ, že to nejde ani po dobrým ani po zlým, že je prostě magor. Pak jsem mu napsala i pěkně, ať to pochopí, že prostě s ním nechcu nic mět. Prostě mám přítele. Prostě nešlo to ani po dobrým ani po zlým. On se rozčílil, vytočil. Nejvíc ho rozčílilo, jak jsem požádala o pomoc toho jeho syna, to ho nejvíc vytočilo.

Otázky zaměřené na důsledky a následky pronásledování:

34. ot. Co pro Vás na pronásledování bylo nejhorší?

oběť: Asi bezmoc, protože jsem se nikde nedovolala pomoci, prostě nic nezabíralo. Aj když mi někdo chtěl pomoci, prostě ho zlikvidoval. To bylo prostě zbytečný, i když ho chtěl někdo bít. Po dobrým, po zlým to prostě nešlo. Policajti nic. Strach to je jasný. Bála jsem se vyjít někde na ulicu, v autě jsem se bála, co to za mnou jede auto někde. Vždycky, když jsem ho viděla někde, tak jsem se úplně rozklepala. Byla jsem vytřepaná furt. Zdravotní problémy jsem furt měla, chodila jsem furt na záchod, měla jsem průjmy. Zhubla jsem 8 kilo a byla jsem jak kostra. Co jsem snědla, to jsem vyzvrátila hned.

35. ot. Jaké pocity, emoce či psychické stavy ve Vás vyvolávaly jednotlivé útoky?

oběť: To o čem jsem mluvila předtím. Večer jsem nemohla jít nikam vůbec. Bála jsem se jít dom, furt mě musel někdo doprovázet. Pořád jsem musela někomu volat, aby šel se mnou, na blbej nákup nebo někam. Kam jsem potřebovala, všude se mnou někdo chodil. Měla jsem úzkost, strach a na druhou stranu úplně nenávisť, že i kdybych měla v ruce něco, tak bych ho dokázala v tu chvíli zabit. Úplně prostě nenávisť, vztek. Já kolikrát jsem si říkala, že kdybych ho viděla před tou pracou, tak ho zabiju. Prostě bych neměla žádný výčitky svědomí.

36. ot. Jaké pocity jste měla mezi jednotlivými útoky?

oběť: Furt jsem přemýšlela, co mám dělat. Jsem se bála někde vylízt, ale zas na druhou stranu jsem přemýšlela, že možná, kdybych ho přejela autem, tak bych na tom byla líp. Něco si odsedím, po půlce mně pustijou.

37. ot. Jaké důsledky na Vás pronásledování zanechávalo v jeho průběhu?

oběť: Jsem se klepala, pořád. A když jsem ho viděla třeba v autě, tak jsem nebyla schopna třeba ani zmáčknout spojku. Se mi úplně roztřepaly nohy, všecko. Zdravotní následky ani

ne. Spíš jsem se vždycky hrozně rozklepala. Kdybych ho potkala, tak si myslím, že se rozklepu aj teď. Jinak, že bych byla nějak psychicky, to si myslím, že ne.

38. ot. Jaké následky na Vás pronásledování zanechalo po jeho skončení?

oběť: Je tam, třeba když jedu v noci autem, nemám ráda, když je na mně vzadu nalepený auto. Když vidím ve zpětném zrcátku nějaký světlo, to mi nedělá dobře. Strach mám pořád, když jedu v noci. A když to vidím v televizi, že se tohle někomu děje, tak se mi to úplně vrátí.

39. ot. Jak ovlivnilo pronásledování Vaše okolí?

oběť: Každý si užil asi svoje, že kdo to nezažil, tak tomu asi neuvěří, tomu se nedalo ani věřit, čeho byl schopný, co dělal. Rodiče, to je jasný, ty se o mě bojíjou ještě víc, než se báli a já jsu ještě nedůvěřivější k lidem, k chlapům, nebo když mně někdo osloví, je tam nějaká nedůvěra.

Otázky zaměřené na reakce stalkera:

40. ot. Měla jste nějaké informace o tom, že pronásledovatel má o Vás nějaké informace?

oběť: Jo, tož to on mi napsal. On všechno věděl, on mi to napsal.

41. ot. Znal pronásledoval Váš denní režim?

oběť: Přesně. Úplně všechno. Aj co jsem já nevěděla, tak on věděl.

42. ot. Sděлил Vám pronásledovatel někdy důvod jeho počínání?

oběť: On měl pokaždé nějaký jiný důvod. Když to nešlo po dobrým, tak to muselo jít po zlým. On mi vždycky něco napsal, třeba že jsem ho odmítla, že jsme měli spolu vztah, což vykládal všem kolem, svým známým, což pro mne byla ta největší potupa.

43. ot. Jaký důvod pronásledování uváděl pronásledovatel úřadům?

oběť: Že já ho pronásleduju, protože on mě odmítl, potom, že jsem ho vydírala o peníze a takový věci.

44. ot. Byly vůči pronásledovateli uplatněny nějaké sankce ze strany úřadů či policie?

oběť: Víím, že byl za nějaký ten přestupek, jak na mě vletěl do práce, že dostal nějakou pokutu, což se mi potom vysmál v SMSce, že to pro něj nic není. Nadal mi.

45. ot. Jak na tyto sankce pronásledovatel reagoval?

oběť: Výsměšně, prostě se mi vysmál.

46. ot. Nařídil soud pronásledovateli zákaz přiblížení nebo zákaz kontaktu?

oběť: Ano.

47. ot. Dodržoval pronásledovatel tyto nařízení?

oběť: Ne.

Otázky zaměřené na ukončení pronásledování:

48. ot. Byla jste schopna pronásledování ukončit vlastními silami?

oběť: Ne.

49. ot. Jakým způsobem pronásledování skončilo?

oběť: Tím, že ho zatkla policie, když mně pronásledoval.

50. ot. Jak se pronásledovatel vůči Vám choval po skončení pronásledování?

oběť: My jsme se už nějak nebavili. Jenom u soudu, tam se omluvil, že nechtěl, aby to došlo tak daleko.

51. ot. Byl pronásledovatel za své jednání nějak potrestán?

oběť: Ano. Dostal dva roky s tím, že po půlce ho propustili.

Otázky zaměřené na chování oběti:

52. ot. Věděla jste, že jste se stala obětí trestného činu?

oběť: To ještě nebyl trestný čin.

53. ot. Měla jste nějaké informace o pronásledování?

oběť: Měla, protože v té době už vlastně ten jeden stalker utloukl tu holku na tom letišti, takže to už bylo hodně medializovaný. Tady to začalo se o tom tady mluvit pořádně.

54. ot. Jak jste se v době pronásledování chovala vůči pronásledovateli?

oběť: Odmítavě. Z mojí strany tam byla taky agrese, když po mně řval, tak jsem po něm řvala taky.

55. ot. Jak se v průběhu pronásledování měnily vaše pocity vůči pronásledování?

oběť: Nejdříve jsem si z toho dělala srandu, potom jsem ho nechápala, že si to nedá vysvětlit, pak jsem ho úplně nesnášela, byla jsem úplně vzteklá, zoufalá z něho, no a pak bych ho nejradši zabila.

56. ot. Sháněla jste nějaké informace o pronásledování?

oběť: Něco jsem měla z televize, vlastně se děly takový nějaký případy, že to vlastně bylo v televizi.

57. ot. Věděla jste jak se pronásledování bránit?

oběť: Ne. Tam se nedalo nějak bránit.

58. ot. Jak jste se bránila?

oběť: Poslala jsem na něho někoho, ale to taky nepomohlo. Pár lidí za ním šlo, že mu to vysvětlí, že je to jinak, že ho zbijou, to taky nepomohlo, to taky nepochopil. Spoustu lidí za ním bylo, že mu domlouvali, telefonicky a třeba aj osobně. To ho akorát naštvalo. Začal vyhrožovat ještě víc, potom rodičům a všeckým. Na polici jsem byla, tam nic, tam se to akorát sepsalo, a oni s tím stejně nemohli nic dělat, dokud by mi nic neudělal, takže jsem čekala, než mně zabije a nikdo nic nedělal. Už jsem jim aj nadávala, ale taky to nepomohlo. Když mi napsal, že mi rozkope kundu, že mě zmlátí jak psa, tak jsem šla na polici, vzala jsem si i kamarádku, jestli nemůže za ním někdo zajít, kdyby uviděl policajta, že se to nějak řeší, ale nikdo nemohl nic udělat.

59. ot. Co bylo pro Vás největším problémem?

oběť: Vycházení ven. Pro mě bylo nejhorší, že do toho bylo zataženo strašně moc lidí, všeci moji blízcí a hlavně rodiče. Se trápili, máma měla strach, byla z toho úplně na dně, táta tehdy říkal, že kdyby mu přišel na oči, tak ho zabije. Ještě, že ho nenašel, protože taky ho šel hledat a honit po městě, a kdyby ho našel tak v tom vězení sedí táta a ne on.

60. ot. Byla jste schopna se nějakým způsobem bránit či si zajistit bezpečí?

oběť: Tak Měla jsem kolem sebe lidi, kteří se mnou chodili, vždycky se mnou někdo šel. Doprovázeli mne z práce, do práce.

61. ot. Mohla jste zvýšenou opatrností eliminovat riziko napadení?

oběť: Byla jsem vždycky domluvená, že mi někdo zavolá, když bude čekat u baráku. Tak pro mne někdo chodil na parkoviště, třeba táta.

62. ot. Věděla jste na koho se obrátit o pomoc?

oběť: Ne. Policie mi nepomáhala, tak jsem se potom obrátila na právníka.

63. ot. Požádala jste někoho o pomoc?

oběť: Toho právníka. Více méně jsem nikoho žádat nemusel, oni mi všichni pomáhali bez žádání, všichni moji kamarádi, kamarádky, rodina, všichni. Nakonec jsem požádala policii i soud.

64. ot. Jaká pomoc Vám byla poskytnuta?

oběť: Každý se snažil jak mohl. Doprovázeli mne domů. Policie, ta nemohla dělat nic. Ale jednou, když jsem byla v Bystřici a on mně pronásledoval, tak jsme je volali a oni stavěli všechny auta, co jeli za mnou, abych mohla jet dom. Abych v pohodě dojela tím autem dom, aby nejel za mnou. Soud předběžným opatřením, ale to on porušil za dva dny, co mu to bylo doručený, takže to bylo nanic. O dalších organizacích jsem vůbec nevěděla.

65. ot. Požádala jste o pomoc nějakou instituci nebo organizaci?

oběť: Jenom soud a policii.

66. ot. V jaké fázi (bodě) jste o pomoc požádala?

oběť: Až už to přerostlo míru. To jsem šla poprvé za tím právníkem, jenom se poptat, co by se s tím dalo dělat. To byla moje záchrana, že on to věděl úplně od začátku, protože kdybych to dala někomu až u konca, tak tomu nebude věřit, protože ani jeho okolí tomu nevěřilo, protože ho znali úplně jako spořádanýho člověka, že by to do něj v životě nikdo neřekl. Spíš by odsuzovali mě, že jsem ho nějak vyprovokovala.

67. ot. Co Vás přimělo vyhledat pomoc?

oběť: Strach. Už moc otravoval. Vyhrožoval mojemu okolí, hlavně.

68. ot. Čí pomoc pro Vás byla nejefektivnější?

oběť: Toho právníka. Tam se to všechno rozhýbalo, až když to vzal on. Tam už se rozhýbala i policie, když se mnou šel něco sepsat a tak. Z pomoci kamarádů si on moc nedělal. Začalo se to hýbat, až když do toho vstoupil ten právník.

69. ot. V čem Vám tato pomoc byla nejpřínosnější?

oběť: Že to všechno rozhýbal.

70. ot. Přinesla Vám celá věc nějaké poučení?

oběť: Řešit ho hned od začátku, aby to člověk nadržel v sobě a nebál se to někomu říct. Ať o tom ví co nejvíc lidí, aby se člověk nemusel domáhat toho, že mi nikdo nevěří, že jsem si to vymyslela.

71. ot. Jsou nějaké věci, co by jste zpětně udělala jinak?

oběť: Asi než jsem to po prvé nahlásila na policii, bych zkusila, aby ho šel někdo zmlátit. Nevím, jestli by to pomohlo nebo ne, třeba by to nemuselo být tak zoufalí všechno.

72. ot. Máte nějaké doporučení pro budoucí možné oběti?

oběť: S ničím nečekat a hned to nahlásit, prostě ať když to tam má jen nahlásit co se děje, ať je to třeba jen někde zapsaný, že prostě se stalo to a to. I kdyby tam měla chodit třeba dvacetkrát denně, všechno tam sepsat. Ať potom někdo neříká, že jsem si něco vymyslela. Prostě pořád otravovat ty orgány, otravovat a otravovat.

73. ot. Jaké důkazy jste shromažďovala?

oběť: Jo, všechny SMSky jsem si schovávala. Nebo video, když mě sledoval v Bystřici z hospody, tam byl kamerový systém, bylo to tam v záznamu. Od policie ty mobily, ty buňky co dělají. A ty dopisy co mi nechával a molitanový přirození, co mi dal na schránku.